

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MESLEKİ RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

POPÜLER KÜLTÜRÜN SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
BANU YÜCEL

ANKARA-2009

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MESLEKİ RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

POPÜLER KÜLTÜRÜN SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
BANU YÜCEL

Danışman
Prof. Atilla İLK YAZ

ANKARA-2009

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

Banu Yücel'in "Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkileri" başlıklı/...../2009 tarihinde, jürimiz tarafından Uygulamalı Sanat Eğitimi Bölümü Mesleki Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı, İmza

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Atilla İLK YAZ

Üye: Yrd. Doç.Dr. Ayşegül TÜRK

Üye: Yrd. Doç. Dr. Gülgün ALPAN

ÖNSÖZ

Popüler kültür günümüz insanını sayısız tehlikelerle karşı karşıya bırakır. Bu tehlikelerden en büyüğü ucuz beğeni olarak adlandırılan kiç kültürdür. Kiç kültürün dışında ortaya çıkan tüketim olgusu, postmodern çağın getirilerinden biri olmuştur. İhtiyaç dışında, lükse verilen önem ve imaj olgusu, tüketim toplumunu oluşturur. Kitle iletişim araçları; kiç kültürü ve tüketim kültürünü besleyerek popüler olanı meydana getirir. Popüler kültür bireylere değil kitlelere hitap ettiği için, herkese aynı hisseleri yaratan basit şeyleri el üstünde tutar ve yayar.

Sanat eğitimi ve popüler kültür arasında ciddi bir çatışma söz konusudur. Sanat eğitimi, bireylere tek bir bakış açısı yerine yaşadıkları ortama farklı pencerelerden bakmalarını sağlayarak kendilerini ifade etme yeteneklerini artırır. Popüler kültür ise bireyi, dünyaya tek bir açıdan bakmaya zorlar. Popüler kültürle beslenen birey aynı şeyleri okur aynı şeyleri dinler ve aynı şeyleri izler. Bireye sanat eğitimi verilerek, onu iyi bir okur, iyi izleyici ve dinleyici olması, yaşamını ve çevresini biçimlendirmesi, eleştirmesi ve yargılaması sağlanır.

Bu çalışma; günümüzde her alana sızmış popüler kültürün yol açtığı zararları ve sanat eğitime etkilerinin saptanması amacıyla yapılan bir araştırmayı içermektedir.

Araştırmam boyunca, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ve hayata farklı bir pencereden bakmamı sağlayan danışmanım Sayın Prof. Atilla İlkyaz’a, çalışmamın eğitim bilimlerindeki evrelerinde bana zaman ayırdığı için Yrd. Doç. Dr. Sayın Gülgün Alpan’a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, aileme ve dostlarıma bana güvenip her zaman yanımda oldukları için teşekkür ederim.

Banu YÜCEL

ÖZET

POPÜLER KÜLTÜRÜN SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ

Yücel, Banu

Yüksek Lisans, Mesleki Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Atilla İLK YAZ

Ocak 2009

Bu çalışma, Popüler Kültürün Sanat Eğitimine etkilerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, Popüler kültürün, kiç ve tüketim kültürü ile ilişkisi, günümüz sanatının önemi ve popüler kültürün sanat eğitime yönelik yaklaşımlarının incelenmesi ile sanat eğitimi alan öğrencilerin ve sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının konuyla ilgili görüşlerine başvurulması alt amaçlar olarak belirtilmektedir.

Bu araştırma tarama yöntemi ile yapılmıştır. Yönteme ilişkin veriler, literatür taraması ve bilgi toplama formları ile elde edilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubu, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ile Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi'ndeki öğrenci ve sanat eğitimcilerinden oluşmaktadır. Araştırmada, bilgi toplama formu ile elde edilen veriler, amaçlar doğrultusunda bağımsız gruplar için t testi, sanat eğitimi alan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile popüler kültürün günlük yaşama ve sanat eğitimine etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark bulabilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey Testi uygulanmış ve bunların dışında, yüzde %, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapmayı içeren, betimsel istatistik tekniklerden yararlanılmıştır.

Araştırma bulgularına bakıldığında öğretim elemanları ve öğrencilerin genel olarak popüler kültürün sanat eğitiminde etkili olmadığı ancak öğrencilerin, öğretim elemanlarına göre popüler kültürün daha fazla etkisinde oldukları saptanmıştır.

ABSTRACT

IMPACT OF POPULAR CULTURE ON ART EDUCATION

Yücel, Banu

Master, Professional Painting Education Program

Advisor: Prof. Atilla İLK YAZ

January 2009

This study was conducted with the aim to evaluate the impact of popular culture on art education. In this study, the relation of popular culture between culture of consumption and kitsch, the importance of contemporary art, the studying of approaches related to evaluation of the impact of popular culture on art education and the students who took art education and art instructors' beliefs were identified as sub-problems.

A scanning approach was made to conduct this study. Data for the study were collected via analysis of the literature and data collection forms. The participants of this study were students who took art education and instructors from Gazi University Faculty of Fine Arts and Gazi University Vocational Education Faculty. In the research, the data collected via the data collection forms, (T-test, one-way analysis of variance and Tukey's test for establishing a meaningful link between the socioeconomic statuses of art students and their views on the effect of popular culture on everyday life and art education, whereby all tests were administered on independent groups) was supported by methods of descriptive statistics using percentage, frequency, arithmetic mean and standard deviation.

Upon evaluating the findings of the research it was concluded that, in general popular culture does not have an effect on the art education of teaching staff and students however, that popular culture has a greater effect on students than on teaching staff.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I	
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem.....	1
1.2.Amaç.....	6
1.3.Önem.....	8
1.4.Varsayımlar.....	8
1.5.Sınırlılıklar.....	8
1.6.Tanımlar.....	9
BÖLÜM II	
2.POPÜLER KÜLTÜR	10
2.1. Popüler Kültürün Tanımı.....	10
2.2. Popüler Kültür Eleştirisi.....	10
2.3. Postmodernizm.....	12
2.4. Pop Sanat.....	14
BÖLÜM III	
3.KİÇ.....	20
3.1.Kiç Nedir?.....	20
3.2. Kiç Kültürün Türkiye'ye yansıması.....	27
3.3. Yeni Kiç.....	27
3.4. Tüketim Kültürü.....	32

BÖLÜM IV	
4. POPÜLER KÜLTÜRÜN SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ.....	37
4.1. Sanat Eğitimi.....	37
4.2 Popüler Kültür ve Sanat Eğitimi.....	39
BÖLÜM V	
5.YÖNTEM.....	42
5.1.Araştırmanın Modeli.....	42
5.2.Çalışma Grubu.....	42
5.3.Verilerin Toplanması.....	43
5.4.Verilerin Analizi.....	44
BÖLÜM VI	
6. BULGULAR VE YORUM.....	45
6.1. Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkileri.....	45
6.2.Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkileri.....	57
6.3. Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	73
6.4.Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	81
BÖLÜM VII	
7.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	88
7.1. Sonuç	89
7.2. Öneriler	91
KAYNAKÇA.....	93
EKLER.....	99
Bilgi Toplama Formu.....	99

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
TABLO 1 Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri.....	46
TABLO 2 Sanat eğitimi alan öğrencilerin günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri.....	50
TABLO 3 Sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin görüşlerinin karşılaştırılması.....	55
TABLO 4 Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün sanat eğitimine etkilerine yönelik görüşleri.....	58
TABLO 5 Sanat eğitimi alan öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitimine etkilerine yönelik görüşleri.....	64
TABLO 6 Sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin görüşlerinin karşılaştırılması.....	70
TABLO 7 Babanın Öğrenim Durumu.....	73
TABLO 8 Annenin Öğrenim Durumu.....	74
TABLO 9 Aylık eve giren net gelir.....	74
TABLO 10 Çocukluğun geçtiği yer.....	75
TABLO 11 Gençliğin geçtiği yer.....	75
TABLO 12 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkileri Arası Varyans Analizi.....	76
TABLO 13 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları.....	76
TABLO 14 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkileri Arası Varyans Analizi.....	77
TABLO 15 Sanat Eğitimi alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Arasında Varyans Analizi.....	78

TABLO 16 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları.....	79
TABLO 17 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi.....	79
TABLO 18 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları.....	80
TABLO 19 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Gençliklerinin Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi.....	81
TABLO 20 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi.....	81
TABLO 21 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi.....	82
TABLO 22 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları.....	83
TABLO 23 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arasında Varyans Analizi.....	84
TABLO 24 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları.....	84
TABLO 25 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi.....	85

TABLO 26 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları.....	86
TABLO 27 Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Gençliklerinin Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans.....	86

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Richard Hamilton, Günümüz Evlerini Bu Denli Farklı Ve Çekici Kılan Nedir?.....	15
Şekil 2. Peter Blake, Oyuncak Dükkanı,1962.....	16
Şekil 3. Andy Warhol, Campbell's Soup, 1964, Brillo Boxes, 1969, New York.....	17
Şekil 4. Jasper Johns, Bayrak, 1955, New York.....	17
Şekil 5. Andy Warhol, Marilyn Monroe.....	18
Şekil 6. Kiç Resim.....	22
Şekil 7. Kiç Resim.....	23
Şekil 8. Kiç Resim.....	24
Şekil 9. Kiç Resim.....	25
Şekil 10. Kiç Resim.....	26
Şekil 11. Damien Hirst	28
Şekil 12 Mike Bidlo.....	29
Şekil 13 Mike Bidlo.....	29
Şekil 14. Rodney Alan.....	30
Şekil 15: David Wojnarowicz.....	30
Şekil 16 Jeff Koons	31
Şekil 17 Jeff Koons.....	31
Şekil 18 Jeff Koons.....	32
Şekil 19 Tüketim Kültürü (www.koza.bilkent.edu.tr/yazi_oku.aspx?no=23)....	33

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem

Hançerlioğlu kültürü; çoğunlukla bir duyuş ve düşünüş birliğini sağlayan bütün değerlerin tümü olarak tanımlar. Bu bütünlük içerisinde gelenek, görenek ve Zsanat değerleri yer alır. Felsefi açıdan kültür, “insanın belli bir ereğe göre meydana getirdiği üretimin tümüdür. Kültür, tarihsel bir olgudur ve insan faaliyetinin tüm özdeksel ve tinsel kazançlarını dile getirir (Hançerlioğlu, 1989, s.232).

Güvenç’in tanımına göre, bilim alanındaki kültür; uygarlıktır. Beşeri alandaki kültür; eğitim sürecinin ürünüdür. Estetik alandaki kültür; güzel sanatlardır. Maddi (teknolojik) ve biyolojik alanda kültür; üretme, tarım, ekin, çoğaltma ve yetiştirmedir (Aktaran: Güleç,2006, s. 218).

Uygur’a göre ise; kültür, insanın ortaya koyduğu, içinde insanın var olduğu tüm gerçeklik demektir (Uygur, 1996, s.17).

Kültür, yani yaşantı ve inançlar kalıtımla değil; öğrenmeyle kuşaktan kuşağa veya etkileşim yoluyla komşu kültürler arasında geçiş yapar. Kural ve gelenekler, düşünce ve hayat tarzları, sembol ve ideolojiler kuşaktan kuşağa aktarılırken, bu yayılma dışı doğru da olmaktadır. Yayılma dağ, deniz gibi coğrafi engelleri aşabilir, çok uzak bölgelere varabilir; savaş, göç, ticaret ve iletişim araçlarıyla hızlanır (Mülayim, 1994, s.92). Özellikle kitle iletişim araçları, büyük topluluklara

yayılmasıyla popüler kültürün oluşumda en büyük etmen olmuştur. Herkes tarafından kabul gören ve bununla birlikte sömürülen kitlelerin oluşturduğu pop yaşam tarzını bulaşıcı bir hastalık gibi, akıttığı zehri belli etmeden yaşamın her alanına sızdırmıştır.

Esas çıkış noktasını kitle iletişim araçları sayesinde bulan popüler kültürün ortaya çıkış evreleri şu şekilde tanımlanabilir:

Popüler kültür olgu olarak da, kavram olarak da, ilk Aristo'nun metinlerinde yer alır. Bu metinlerde yüksek kültür ile alçak kültür farklılıklarını tanımlamıştır. Antik Yunan'da "yüksek" yurttaşların, "alçak" da kölelerin kültürüdür ve köleler sayıca fazladırlar. Popüler kültürden, sınıflı toplumun kentsel bir yapıda var olduğu andan itibaren bahsedilebilir (Akyıldız, 2006, s.69). Buna göre popüler kültür çoğunluğun benimsediği kültür şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca sayıca fazla olan diğer bir değişle kitleyi oluşturanların; ezilen, sömürülen ve üzerinden çıkar sağlanan kesim olarak tanımlanabilir.

Popüler kültürün yaratılma sürecinin eleştirisi, birbiriyle ilişkili üç suçlamadan oluşmaktadır: kitle kültürünün kar amacıyla kurulmuş bir sanayi olduğu; bu sanayinin kar edebilmesi için bir kitle izleyicisine çekici gelebilecek, homojen ve standardize edilmiş ürünler yaratması gerektiği; ve bunun gerektirdiği süreçte de, sanayinin yaratıcıyı toplu üretim montaj şeridindeki bir işçiye dönüştürdüğü, kendi beceri ve değerlerini bireysel olarak ifade etmesini engellediği (Gans, 2007, s.44).

Lowenthal günümüz dünyasındaki bu kitleyi şu şekilde açıklamış;

Modern uygarlığın mekanikleşmiş çalışma sürecinde bireyin önemini kaybedişi, halk sanatının ya da "yüksek" sanatın yerini alan kitle kültürünü ortaya çıkartmıştır. Bir popüler kültür ürünü gerçek sanatın hiçbir özelliğini taşımaz; ama tüm popüler kültür medyasında görüldüğü üzere kendine özgü özellikleri vardır: standardizasyon, stereotipleme, tutuculuk, kandırmaca, dalavere ile yutturulmuş tüketim malları (Aktaran: Gans, 2007, s.44).

Dwight Macdonald aynı görüşü daha keskin bir biçimde koyuyor:

Kitle kültürü yukarıdan dayatılmaktadır. İşadamlarının tuttuğu teknisyenlerce üretilir; izleyicisi, katılımı satın alma ya da almama seçiminden ibaret olan edilgen tüketicilerdir. Kısacası, Kitsch'in Efendileri, kar etmek veya sınıfsal egemenliklerini sürdürmek amacıyla kitlelerin kültürel gereksinimleri sömürürler (Aktaran: Gans, 2007, s.44). Çoğunluğu oluşturan kesim, hiçbir sorgulamaya yer vermeden bu tüketim ürünlerini benimser ve kendilerine yapılan dayatmanın farkında olmadan popüler kültürün köleleri olurlar.

Popüler kültür ve sanat kavramlarını Güleç, kültür endüstrileri bağlamında şu şekilde ele almıştır: sanayi devrimi sonrası oluşan yeni dönemin kültürünü, tamamıyla kültür endüstrilerinin bir ürünü saymak abartılı olmayacaktır. Kültür endüstrisi, kültürel ortamın bütünüyle şekillenmesinde etkin bir rol oynarken, en belirgin etkisini sanat formları üzerinde göstermiş, modern birer olgu olan boş zaman ve can sıkıntısı kavramları sonucu, daha doğrusu eş zamanlısı olarak eğlenceyi üretmiştir (Güleç, 2006, s.221).

Günümüzde insanlar sanat etkinliklerini kültürel faaliyetler olarak görmekten çok onları birer eğlence aracı olarak kullanmaktadırlar. Buda sanatın ne olduğu sorunsalının iyice tartışılmasını sağlayan kiç kültürü oluşturmaktadır. Sanat adı altında eğlence için yapılan işler; aslında çoğunluğu çekmek amacıyla maddi güçlere bağımlıdır ve bu sebeple topluluğun kolay algılayabileceği, yoruma yer bırakmayan, sadece ağlatan ya da güldüren ve aslında bütünüyle ucuz beğeni ürünü olan kiç işleri ortaya çıkarır.

Richard Hamilton Pop sanatı şu şekilde tanımlamıştır: “Popülerdir (kitleler için tasarlanmıştır). Geçicidir (kısa vadeli bir çözümdür). Harcanabilir (hemen unutulur). Ucuzdur (seri üretilmiştir). Gençtir (hedef kitlesi gençliktir). Esprilidir. Seksidir. Numaracıdır. Gösterişlidir. Ticaretin büyüğüdür” (Aktaran: Antmen, 2008, s.159). Sanat, pop kültürün aksine kalıcıdır, yüzyıllar geçse de değerini kaybetmez.

Yaratıldığı ortamda tektir, eşi benzeri yoktur. Yalan söylemez her şeyiyle ortadır. Gösterişli değil görkemlidir. Ticari kaygıları yoktur.

Sanatın en önemli amaçlarından biri; hayata karşı farklı bakış açıları sunmaktır. Popüler kültürün; bireyi tek bir biçime sokma çabası sanatın doğasına tamamen aykırıdır.

Sanat eğitimi bireye gereklidir ve yaşamda da önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi; bireyseldir. Sanat, bireyin yaratıcı gücünü eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek, estetik yaşamın yapılanmasını temellendirmek için gereklidir. Sanat; bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapabilmeyi, doğruyu ifade edip seçebilmeyi, bir işi başlayıp bitirme sevincini tatmayı, paylaşmayı, öğrenme isteğinin artmasını ve üretken olmayı sağladığı için önemli ve gereklidir. Sanat eğitimi yapıcı analizi öğretirken, belli şekillerde gözlem, orijinalite, buluş ve kişisel girişimi destekleyerek, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları; olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisi gelişir ve sentez yapmayı öğretir. Olayları kendi benliğini ve kişiliğini koyarak çözümleme fırsatı sağlar. Bu sayede kişinin kendine olan güveni de artar. Sanat kişinin dünyayı ve kendisini tanıması ve gerektiğinde değiştirebilmesi için fırsat tanır (Erbay, 2000, s.32).

Popüler kültür ve sanat eğitimi ciddi bir çatışma içerisindedir. Sanat eğitimi, öğrenciye farklı pencereler sunarak yaşadığı toplumu kendi bakış açılarıyla anlamasını sağlar. Popüler kültür ise, adeta hipnoz etkisi göstererek, yaşadığı gerçek dünyayı farklı algılamasına neden olur. Diğer bir değişle; sadece eğlence üzerine kurulu, hayali bir dünya yaratır. Bireyin kendisine yabancılaşmasını sağlayarak dinlediği müzikten okuduğu kitaba kadar, etkisini her alanda gösterir.

Bu konuyu, Ö. Eltugay'ın 1999'da hazırladığı; "Popüler Kültür ve Yabancılaşma" adlı yüksek lisans tezinde ele almıştır. Bu çalışma da "değişen toplumsal tasarımlar ve üretim tüketim ilişkileri gibi kitle iletişim araçları tarafından yayılan popüler kültürün 'yabancılaşma' olgusunu üreten ve bu anlamda da meşrulaştıran pek çok etkiyi barındırdığı" sonucuna varılmıştır (Eltugay,1999, s.111).

İ. Erol, 1999'da hazırladığı doktora tezinde Türkiye'de Popüler Sanat ve Kitsch üzerinde çalışmıştır. Popüler sanat ve kitsch'in gerek tarihsel kimliği gerekse yaygınlaşma koşullarının da bir bölüm olarak kuramsal çerçeve içinde ele alındığı bu tez sonucunda popüler kültürel atmosfer içinde ve kendine özel işleyişle yayılan Kitsch'in bugün toplumun her kesimine değişik görünümeler içinde girdiği ve özellikle bütün sanatsal ürünlere bakışta Kitsch'e ait değerleri taşıyan bir anlayışın genel olarak hakim olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra her ürünün kullanılış tarzı ve ele alınış biçiminin onu Kitsch kılabilceği sonucuna varılmıştır (Erol, 1999). Bu tezde sadece popüler sanat ve kitsch üzerinde durulmuş, popüler sanatın sanat eğitime etkileri konusuna değinilmemiştir.

H. Aydoğmuş'un yüksek lisans tezinde popüler kültürün lise gençliğine etkileri üzerinde çalışılmıştır. Bu çalışma da elde edilen bulgulara göre, öğrenimlerine devam eden gençlerin ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyleri ve televizyon izleme alışkanlıklarıyla bu gençlerin popüler kültür değer yargılarını benimseme, tüketim alışkanlıkları ve gelecekte beklenenleri arasında ilişki bulunmuştur (Aydoğmuş, 2006).

Özsoy, 2007 yılında yapmış olduğu yüksek lisans tezinde ilköğretim II. Kademe öğrencilerinin popüler kültür görünümlerine estetik yönden eleştirileri üzerine çalışmıştır. Bu araştırma sonucunda Özsoy; "Öğrencileri, medyayı doğru okuyarak yaşadığı çevreye duyarlı, medyada gördüklerini aklın süzgecinden geçirecek bilinç kazandırılmalı, onlara televizyon, video, sinema, reklamlar, internet gibi ortamlardaki mesajlara ulaşarak bunları çözümleme, değerlendirme ve iletme yeteneği oluşturacak ortamlarda yazılı, görsel, işitsel medyaya yönelik eleştirel bakış açısında, estetik beğenilerini ise koşulmalıdır" sonucuna varmıştır (Özsoy, 2007, 83).

H. Maktav'ın 1993'de hazırladığı yüksek lisans tezinde; "Türkiye'de Popüler Kültür ve Televizyon" üzerinde çalışılmıştır. Bu araştırma da; "kitle kültürünün yenilikleri, özgün kültürleri yok ettiği dünyada (kitle iletişim araçları kültürel açıdan şimdilik olumlu gelişmeler vaat etmese de), yapılması gereken Türkiye'nin içinde

bulunduğu koşulları, daha demokratik, sivil toplum örgütlerinin işlerliğini koruyabildiği bir ülke olma yönünde değerlendirmesidir. Kitle iletişim araçlarının mülkiyetinin demokratik bir yapıya sahip olduğu, kitle iletişim ağına takılmadan bu araçların büyük olanaklarından yararlanılabileceği bir toplumsal ortamda kültürde özgürlüğünü ve entelektüel boyutunu bu denli yitirmeyecek, bireylerin kavrayış, düşünme ve hayat hakkında kendi kararlarını kendilerinin vermesi hakkı ellerinden alınmayacaktır” sonucuna varılmıştır (Maktav, 1993, s.118).

Ancak yapılan bu araştırmalar daha çok, sanat eğitimi almayan öğrencilerin boş vakitlerini nasıl değerlendirdikleri ve kitschin, tüketim kültürünün tarihsel süreci ve her alana yayılmış olması, kitle iletişim araçları ve popüler kültürün ‘yabancılaşma’ olgusu üzerinde durulmuştur. Popüler kültürün, ayrı bir alan olarak sanat eğitime yönelik tehlikelerini ortaya çıkaran bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle; Popüler kültürün sanat eğitime etkileri, incelenmesi ve araştırılması gereken bir problem olmaktadır.

1.2.Amaç

Bu araştırmanın genel amacı; Popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik kapsamlı bir literatür çalışması yapmak ve bu konuda sanat eğitimi alan öğrencilerin ve sanat eğitimcilerinin görüşlerini bulgulamaktır.

Bu genel amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1- Popüler kültürün günlük yaşama etkileri nelerdir?

a) Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?

b) Sanat eğitimi alan öğrencilerin günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?

c) Sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2- Popüler kültürün sanat eğitime etkileri nelerdir?

a) Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?

b) Sanat eğitimi alan öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?

c) Sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3- Sanat eğitimi alan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

a) Babanın öğrenim durumu ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

b) Annenin öğrenim durumu ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

c) Aylık eve giren net gelir ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

d) Çocukluğun geçtiği yer ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

e) Gençliğin geçtiği yer ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4- Sanat eğitimi alan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

a) Babanın öğrenim durumu ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

b) Annenin öğrenim durumu ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

c) Aylık eve giren net gelir ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

d) Çocukluğun geçtiği yer ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

e) Gençliğin geçtiği yer ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3.Önem

Bu araştırmanın;

1- Günümüzde popüler kültürün getirileriyle birlikte, kitle iletişim araçlarıyla çeşitli sanat etkinliklerini can sıkıntısı veya boş vakti değerlendirme olarak algılanıp algılanmadığı bulgulararak sorgulanabilmesi,

2- Popüler kültürün yarattığı olumsuzluklara yönelik kapsamlı bir literatür çalışmasının yapılması ve bu olumsuzlukların sanat eğitimiyle nasıl önlenebileceği,

3- İlgili çevrelerce, popüler kültür kavramına ve sanat eğitime etkisini gündeme getirerek, bu konuda tartışma ortamı yaratabileceği açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4.Varsayımlar

1- Popüler Kültür ve Sanat Eğitime etkilerini inceleme amacıyla, görüşlerine başvurulmuş uzmanlar, alanlarında yeterlidir.

2- Bilgi toplama aracına verilen cevaplar gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1- Bu araştırma Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim elemanları (29) ve öğrencilerin (108) görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

2- Araştırma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi toplama formu ile

sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Bu bölümde araştırmanın temel kavramlarına ilişkin tanımlar verilmiştir:

Kültür: İnsanların fiziksel ve toplumsal çevrelerine uyum sağlayabilmeleri için yarattıkları maddi ve manevi eserlerin tümüdür (Tezcan, 1997, s.4).

Popüler: Herkes tarafından beğenilen ve tüketilen

Popüler kültür: Toplumun önemli bir bölümüne dayatılarak benimsetilen

Tüketim Kültürü: Barınmak, beslenmek, giyinmek gibi temel ihtiyaçların dışında, kapitalizmin öngörülerıyla tüketme biçimi.

Kiç: Değersiz ürüne sebep olan bir zevk körlüğü (Turani,2003,s.46).

Postmodernizm: 1950'lerin sonlarından itibaren kapitalist kültürün her alanında ortaya çıkan eğilim ve akımları kuşatan kavramsal bir çerçeve (Yılmaz, 2006, s.339).

Pop Sanat: ‘Yaygın’, ‘herkesçe bilinen ve sevilen’ anlamına gelen ‘popüler’ sözcüğünden kısaltılmış olan pop, 1960’larda Amerikalı eleştirmenlerin kullanmaya başlamasıyla bir sanat akımının ismi olmuştur (Aktaran: Yılmaz, 2006, s.181).

Sanat Eğitimi: İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak koşulları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını sağlayan bir etkinliktir (Gençaydın, 1990, s.44).

BÖLÜM II

2. POPÜLER KÜLTÜR

2.1. Popüler Kültürün Tanımı:

Popüler, başlangıçta Latince popularis'ten türeyerek halka ait anlamına gelen hukuki ve siyasal bir terimdir. 16. yüzyılda örneğin popüler hükümet terimi, halk tarafından kurulan ve yürütülen bir siyasal sistem anlamına geliyordu. Ama aynı zamanda, aşağı ya da değersiz anlamı da vardı. Sonradan hakim olan, yaygınca tercih edilen ya da çok beğenileni ifade eden modern anlamların içinde ise, beğenilmek için esaslı bir çaba göstermek de içeriyordu. Ancak 19. yüzyılda bayağı ve beğeni için hesaplılık anlamları da ölmemiş olmasına rağmen, popülerin tanımında bir perspektif değişikliği olmuş ve halkın üzerinde bir güç kurmak isteyenler açısından değil, halk açısından olumlu bir anlam ihtiva eden bir kavram olarak kullanılmaya başlanmıştır. (Aktaran: Çağan, 2003, 31). Sonradan bu kavram daha çok, 'yaygınca tercih edilen' ya da 'çok beğenilen' anlamında kullanılmıştır (Özbek, 1990, s.84).

2. 2. Popüler Kültür Eleştirisi

Gans; popüler kültürün yaklaşık iki yüz yıllık eleştirisini dört ana tema da toplamıştır:

“1- Popüler kültür yaratmanın olumsuz özelliği. Popüler kültür sevimsizdir; çünkü, yüksek kültürün aksine, kar zihniyetli yatırımcılar tarafından sadece parasını ödeyen izleyici memnun etmek, üzere, toptan üretilir.

2- Yüksek kültür üzerindeki olumsuz etkiler. Popüler kültür yüksek kültürden alıntı yapar, böylece onu ayağa düşürür; ayrıca geleceğin pek çok yüksek kültür yaratıcısını baştan çıkartır, böylece onun yetenek kaynağı tükenir.

3- Popüler kültür izleyicileri üzerindeki olumsuz etkiler. Popüler kültür içeriğinin tüketilmesi en iyi olasılıkla sahte mutluluklar yaratır, en kötü olasılıkla da, izleyiciye duygusal olarak zarar verir.

5- Toplum üzerindeki olumsuz etkiler. Popüler kültürün yaygınlaşması yalnızca toplumun kültürel –ya da uygarlık- kalitesini düşürmekle kalmaz, aynı zamanda diktatörlüğe eğilimli demagogların kullanıldığı kitle ikna yollarına tuhaf bir biçimde ilgi gösteren, edilgen bir izleyici kitlesi yaratarak totaliter rejimlere çanak tutar” (Gans, 2007, s.43).

Popüler kültürün sadece belli bir kesimi memnun etmek üzere, sanatın yaratıcılığı ve özgünlüğünü hiçe sayarak üretilmesi, ‘kitle’ kavramının oluşmasına neden olmuştur. Belirlenen bu kitlenin istekleri adı altında üretilen sığ ve içi boş ürünler, izleyicinin beğenisiniymiş gibi sunularak tehlikesini gizlemektedir. Sadece belli bir kesimin zevkine ve anlayışına göre oluşan popüler kültürün en büyük tehlikesi; insanları tek tip kalıba sokarak sorgulamayan, araştırmayan, ne verilirse kabul eden bir zihniyete sokmuştur. Bu sebeple insanların çoğunluğunu birey olmaktan çok topluluk olmayı tehlike olarak görmemektedir. Bu bir tehliktir çünkü ‘kitle’ olarak tanımlanan kesim, dünyaya tek bir açıdan bakarlar ve bu yüzden aynı şeylere gülüp aynı şeylere ağlarlar.

Gans; popüler kültürün yüksek kültür içeriğinden alıntı yaparak onun ayağa düşmesine yol açması ve popüler kültürün iktisadi teşvikler sağlayarak olası yüksek kültür yaratıcılarının aklını çelebilmek gücü olması, dolayısıyla da yüksek kültürün kalitesine zarar getirdiği düşüncesindedir. Van den Haag bu sürece ilişkin düşüncelerini anlatıyor:

“Eski yüksek kültürün popüler kültürce yozlaştırılması, doğrudan özgünlüğünü bozmaktan başlayarak, çeşitli biçimler alır. Stokowski’nin Bach’ı sulandırması, Rodgers ve Hammerstein’in Bizet’yi kabalaştırması... Freud’un gazetelerin okuyucuya öğütler köşelerine indirgenmesi (nasıl uyumlu bir biçimde mutlu olunabildiği). Yozlaştırma kırpıp doğrama ve kısaltma biçimlerini de alır... Yapıtlar kesilir, özetlenir, sadeleştirilir ve tüm alışılmamış ya da estetik deneyimler süzülünceye dek yeniden yazılır...” (Gans, 2007, s.51).

Popüler kültürün izleyici üzerindeki etkileri en büyük tehlikedir. Çünkü burada insanların duyguları malzeme olarak kullanılır. İnsanlar; en çok neye ağlıyorsa, neye çok gülüyorlarsa, neye çok heyecanlanıyorlarsa o, popüler kültürün esas konusu olur. Ancak güldüren ağlatan ve heyecanlandıran olgu o kitlenin kişisel seçimi değildir. Popüler kültürün yoruma yer vermeyen tek bir görüşü olduğundan dolayı kitlelerin aynı şeylere gülüp aynı şeylere ağlamaları rastlantı değildir.

2. 3. Postmodernizm

Belli bir sanat anlayışını tanımlamak için ortaya çıkan postmodernizm kavramı, 1960’lı yıllarda Amerika’da kullanılmaya başlanmıştır. Çeşitli sanat çevrelerinde ortaya çıkan tartışmalarda postmodernizm kavramı, modernizme tepki olarak ifade edilmiştir. Modernizmin temelini oluşturan akıl, mantık, tasarı, kurgu, gibi kavramları tamamen yadsıyarak, oyun, şans, rastlantı ile kendisini ifade etmiştir.

Modernizmin bütün kavramları ile belki de kavga eden: center (merkez) kavramını periferi (çevre) ile sarsan, çoğulculuğu birey kavramında ele alan, öteki ile var olanı sorgulayan, dogmaları kuşkuculuk ile karşılayan, geleneğin yerine akıl’ı koyan, kentlilik bilincini ortaya çıkaran, kurallara kuralsızlıkla yaklaşan Postmodernizm; alt kültür, alt kimlik ve çeşitlilik kavramlarını da gündeme getirmiştir (Türkdoğan, 2004, s.15). Bu kavramlarla birlikte kapitalizmde etkisiyle sanatın üretim anlayışının yerini tüketim anlayışı almıştır. Postmodernizmde tüketme, tek amaç halini alarak, sanatı ticari bir metaya dönüştürmüştür.

Sarup, sanatta postmodernizm denilince, temel önemi olan özellikleri şöyle sıralar: sanatla gündelik yaşamın arasındaki ayrımın silinmesi, yüksek ve popüler kültür arasındaki ayrımın çökmesi, biçimsel elektizm ve kodların karışımı. Bu bağlam içinde parodi, pastiş, ironi ve oyun sık kullanılan araçlardır. Bunlar modernizmin katı düalizminden, avangartın artık sıkıntı yaratan yenilik arayışından, sokağın sorunlarından soyutlanmış, içe kapalı ve yalnızca kendisi olan bir sanata karşı geliştirilen özelliklerdir. “Sanat”la reklamcılığın, endüstriyel tasarımın, kitle iletişim araçlarının arasındaki uzaklığın kapatılmasını gerekli bulan bir anlayışın özellikleridir (Aktaran: Giderer, 2003, s.108). Postmodernizm bu anlamda, sanatın kitlelere yönelmesini savunur. Sanat ile gündelik yaşamın iç içe geçmesi, popüler kültürü doğurarak, yüksek kültür anlayışını ortadan kaldırır. Sanatla reklamcılığın bir arada olması ise, tamamen tüketim anlayışında, sanatın sadece bir eğlence aracı olarak algılanmasını sağlamaktadır. Postmodernizm sanatı ticari bir meta olarak kullanarak, toplumu sadece tüketici konuma getirir.

1960’lı yıllarda doğan ve hızla büyük bir popülerite kazanan pop-art, modernizme ya da modernist estetik anlayışına karşı postmodern tepki olarak tanımlanabilmektedir. Modernist estetik ölçütlerinin en önde gelenlerinden biri seçkiciliktir, modern sanat seçkinci (elitist) bir anlayışa dayanmaktadır. Bunun yanında, sanatçının yaratıcı kapasitesinin yansıtıldığı özgün ya da farklı yapıtların ortaya çıkarılması gerekmektedir. Modern sanat ve estetik anlayışı, 1890’lı yıllardan sonra, 1960’lı yıllara kadar görsel sanatlardan, müziğe ve edebiyata kadar sanatın bütün dallarında egemen gözükmemektedir. İşte pop- art anlayışı ile sanatın seçkinciliğine ve yaratıcılığının özgün olması gerekliliğine kesin olarak karşı çıkmış; bu ölçütler yadsınmıştır. Pop-art’ın çıkış noktası “sanatın yaşama yön verme ya da yaşamı kritik etme gibi bir işlevi olmadığıdır” (Şaylan, 2006, s.91).

Pop Sanat’a göre sanat sadece yaşamı yansıtmalıdır. Sanatın yaşama müdahale etme gibi bir işlevi yoktur. Pop Sanat’ta yoruma yer yoktur. Çünkü kitleye hitap etmek tek amacıdır ve bütün herkesin aynı şeyleri algılaması gerekmektedir. Bu sebeple kolay anlaşılır olmak zorundadır.

Postmodernizm dönemle birlikte sanat; belli bir düşünceden yola çıkıyordu. Sanatın her alanında, üretilen sanat belli bir anlayışı somutlaştırmak için yapılıyordu.

Bu nedenle de sanatı anlamak ya da anlamamak sanatla ilgili bir sorun değildi. Onun dayandığı düşünsel süreçleri bilmek yeterliydi. “Anything goes” yani ne olsa gider anlayışının çıkış noktası oldu.

Bu çok büyük bir çelişkiye yol açtı: Sanat hayat karşısında çok farklı pencereler açar ve dünyaya ve yaşama bakış açısı geliştirir. Sanatın hayata karşı sunduğu algılama zenginliği sayesinde, mimariden müziğe her alan da yeni bir anlayış sunması mucize olarak düşünülmüştür. Ancak günümüzde popüler kültürle birlikte tek bir kalıba girme zorunluluğu olması tehlikesi, bir sürü soru işaretinin nedenidir.

2. 4. Pop Sanat

Alloway’ e göre; ‘yaygın’, ‘herkesçe bilinen ve sevilen’ anlamına gelen ‘popüler’ sözcüğünden kısaltılmış olan pop, 1960’larda Amerikalı eleştirmenlerin kullanmaya başlamasıyla bir sanat akımının ismi olmuştur (Yılmaz, 2006, s.181).

Pop Sanat 1950’lerde İngiltere’de ortaya çıkmış ve asıl gelişim alanını Amerika’da bulmuştur. Batı sanat tarihinde Richard Hamilton, Andy Warhol, Jasper Johns, Roy Lichtenstein, David Hockney, Claes Oldenburg gibi isimlerle yer almıştır.

İngiliz Pop Sanatı bir çok evreden oluşmaktadır.

Birincisi Richard Hamilton’un kişiliğinin egemen olduğu dönemdir. Akımın oluşumu olan bu dönem teknoloji simgesi altında gelişir.

1956 ‘da Richard Hamilton ‘İşte Yarın’ sergisinin afişi olan ‘Günümüz evlerini bu denli farklı ve çekici kılan nedir?’ adlı kolajını yapmıştı (Şekil 1). Bu kolaj, Pop Sanat’ın tüm konularını kapsamaktadır. İlk kez ‘Pop’ sözcüğü bu kolajda geçmektedir. Bu yapıt bir eleştiriden çok tüketim insanının gerçeğini vurgulamaktadır.

Şekil 1. Richard Hamilton, Günümüz Evlerini Bu denli Farklı ve Çekici Kılan Nedir?, 1956

Pop Sanat'ın ilk evresinde insan ve iletişim araçları arasındaki ilişki vurgulanmış, ikinci dönemde ise bunun aksine 'çevre' ön plana çıkmıştır (Şekil 2). 1961'de oluşan Pop'un en çok tanındığı bir evre olan üçüncü dönemde de figüre geri dönüş gözlemlenir. Üçüncü kuşak sanatçılar bir oranda iletişim araçlarından alınmış imgeleri kullansalar da ortak noktalardan çok farklılıklar söz konusu olmuştur (Germaner, 1997, s.12).

Şekil 2. Peter Blake, Oyuncak Dükkanı, 1962

Germaner'e göre Amerikan Pop Sanatı, İngiliz Pop Sanatı'na göre daha az duygusaldır. Amerikan Popu, popüler kültürün imgelerini tarafsız olarak ele alır ve her türlü kişiselleştirmeden uzak tutar. Amerika'daki Pop Sanat, bağımsız çalışan sanatçıların deneysel arayışlarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Andy Warhol, Roy Lichtenstein, James Rosenquist, Tom Wesselmann, Claes Oldenburg, Jasper Johns ve Robert Rauschenberg akımın başlıca temsilcileridir (Germaner, 1997, s.12).

Pop Sanat, sanat yapıtının gerçekliğini sorgulamaktadır. Warhol çorba ve deterjan kutularını ortaya 'yapıt' diye koyarken (Şekil 3), Johns Amerikan bayrağını resmederken (Şekil 4), gene Warhol, sinemanın, politikanın, sanatın starlarının baskı resimlerini sınırsızca çoğaltırken (Şekil 5), bilinen, tanıdık ve önceden yapılmış şeylerin sanat yapıtı diye sunulmasının ne kadar 'gerçek/çi' olduğunu da izleyiciye sormaktadır (Kahraman, 2003, s.225).

Şekil 3 Andy Warhol, Campbell's Soup, 1964, Brillo Boxes, 1969, New York

Şekil 4. Jasper Johns, Bayrak, 1955, New York

Şekil 5. Andy Warhol, Marilyn Monroe

Pop Sanat ne soyuttur ne de gerçekçidir. Her ikisiyle de bağlantı kurmaya çalışmaktadır. Soyut ve gerçekçi sanatçılar, sanatçının algı ve düşüncesinden yola çıkarak işaretlere varmışlardır ya da algı ve düşünceleri bir işarete dönüştürmüşlerdir. Fakat Pop Sanat, zaten varolan işaretleri ele almaktadır. Temel olarak işaret ve işaret sistemleri ile ilgilidir: Foto-romanlar, çizgi-romanlar, klişe nesneler hakkındadır. Estetikten çok, sosyoloji ve tarih çizgisine yakın bir sanattır. Pop Sanat hem pop kültür hem de sanatta kullanılan bir işareti alıp, onu yeniden kavramsallaştırır (Giderer, 2003, s.140).

1950’li yılların başından itibaren Londra’da ressam Richard Hamilton ve Peter Blake, heykeltıraş Eduardo Paolazzi, mimar John Voelcker ve yazar Lawrence Alloway’inde içinde bulunduğu bir grup insan; resimli dergi, film ve reklamlarda sunulan incelemeye ve bunların halka neden çekici geldiğini konusunda kafa yormaya başlamıştı. Her yerde insanların karşısına çıkan bu imgeler, aslında sanat olarak değil de piyasaya sürülen ürünleri tanımak amacıyla meydana getirildiği için, birkaç kişi dışında kimse bunları kalkıp sorgulamıyordu. Oysa, patronun halka ilişkiler uzmanına, fotoğraf yönetmeninden tasarımcıya kadar bu sektörde yer alan herkes, yaratılan imgelerin insanların dikkatini çekebilmesi için büyük bir gayret gösteriyordu. Gerek elle yapılan gerekse fotoğraf yoluyla oluşturulan görüntüler son derece kolay algılanmalı, gösterişli, estetik ve elbette çok ucuz olmalıydı. Sonunda film ve müzik dünyasının yıldızlarını, sevilen bir içecek izleyiciye bakan gençleri ya da son model cihazları gösteren bu imgeler vitrinlerden taşarak işyerlerine ve evlere girdiler –tıpkı Richard Hamilton’ın yapıştırısında (Resim 1) olduğu gibi (Yılmaz, 2006, s.181).

BÖLÜM III

3.KİÇ

3.1. Kiç Nedir?

20.yy da yaşanan devrimler, keşifler, bilgi ve teknolojinin hızla gelişmesi, yaşam standartlarının yükselmesi ihtiyacını doğurdu. Sanayi devrimiyle birlikte temeldeki amaç insan yaşamını kolaylaştırmaktı. Ancak insan gücünün yerini makinelerin alması, büyük bir çelişkiye yol açtı. Bollukla birlikte yoksullukta ortaya çıktı. Bu çelişkiyle birlikte toplumlar da ikiye bölündü. Fakir toplumlarla zengin toplumlar arasındaki uçurum gün geçtikte arttı. İnsan yaşamının kolaylaşmasının tek yolu zengin bir yaşama sahip olmak oldu. Bu nedenler birçok tehlikeyi de içinde barındırdı.

Bu tehlikeleri yaratan nedenlerin en başında köyden kente göç yer aldı. Clement Greenberg “Öncü ve Kiç” adlı makalesinde bu tehlikeyi şu şekilde açıklamıştır: “Proletarya ve küçük burjuva olarak kentlere yerleşen köylüler yaşamlarını kolaylaştırmak için okumayı yazmayı öğrendilerse de, kentin geleneksel kültürünün tadına varabilmek için gerekli boş zamanı ve rahatlığı elde edemediler. Bu arada, bir yanda geride, kırsal kesimde bıraktıkları halk kültürüne olan beğenilerini yitirmiş oldukları, bir yanda da can sıkıntılarını giderme arayışı içinde olduklarından, kentleri dolduran bu yeni yığınlar, kendi yaşam biçimlerine, anlayışlarına uygun bir kültür sağlaması için toplum üzerinde bir baskı oluşturdular. Bu yeni pazarın gereksinimlerini karşılamak için yeni bir mal tasarlanıp geliştirildi: yapay, taklitçi kültür ya da ucuz, bayağı (kiç) kültür: gerçek, incelikli kültürel değerlere duyarsız, kayıtsız, ama yine de ancak bir kültürün sağlayabileceği bir dönüşümün açlığını çeken yığınlara dönük bir etkinlik” (Aktaran: Yılmaz, 2004, s.251-252).

Bu konuyu İlkyaz ‘Kiç’ olarak yorumlamıştır: “Kiç her şeyden önce toplum bilimsel bir olgudur ve doğduğu koşulların çok iyi bilinmesi gerekmektedir. Kiç, kapitalist bir düzenin uzantısıdır; köy kültürü ile kent kültürü arasında sıkışmış kitlelerin benimsediği hastalıklı bir beğenin sonucudur. Feodal ilişkilerin hüküm sürdüğü köy kültüründen göçerek kente çalışmaya gelen bireyler burada karşılaştıkları kültüre uyum sağlayamamaktadırlar. Aynı zamanda köy kültürünü de kentte sürdüremeyeceklerini anladıklarından arada kalmış sıkışmış kendi özünü kaybetmiş bir kültür olarak kiçi yaratmışlardır, duygularını ifade etmekte ancak kiç etkili olmaktadır” (İlkyaz, 2004, s.90-91). Kent yaşamına uyum sağlayamayan birey, yaşadığı sıkıntıları dile getirme de kiçi kullanır çünkü kiç, kişinin en zayıf noktasını yani duygusallığını kullanarak sevimli, hoş, güzel ve çekici görünmektedir.

Çok uluslu Kapitalizm’in kültürel mantığı (postmodernizm), sanatta estetik değerler olarak “kiç”, bilerek yapılmış kiç anlamındaki “kemp”, “pastiş”, “retro” gibi kavramları popüler düzeye taşıdı. Onları günümüzde eğlence ile sanatın birbirine geçtiği belirsizliğin tözü haline getirdi. Bunu ise, inadına alaycı eleştiriyi sinik biçimde benimseyerek, coşkun radikalizm içinde bir kayıtsızlık haliyle yaptı. Böylece kiçin sanattaki açılımı artık, popüler dolayısıyla düşük değerli yani amiyane olan tanımından çok ötede. Bu noktaya nasıl gelindiği ise, Baudrillard’ın simülasyon kuramından yola çıkarak açıklanabilir (Dastarlı,2007, s.14).

Çadırcı’ya göre, “Simülasyon, kuram olarak çağdaş düşünürlerden Jean Baudrillard tarafından geliştirilen ve kendi deyimiyle, çağdaş batı toplumlarını çözümleyen ve bu çözümlemeler ışığında ulaştığı sonuçlar bağlamında sağlam bir temele oturan çalışmadır. 25 yılı aşkın bir geçmişe sahip olan bu kuram, çağdaş batı toplumlarında varolan sisteme topyekün bir başkaldırı, eleştirel bir saldırı niteliği taşımaktadır. Başta bu toplumlarda olmak üzere, sistemi –“sistem” sözcüğüyle anılan kavram, temeli Kapitalizm’e dayanan ekonomik düzen- kabullenen ve gönüllü olarak onun parçası olan bireyler eleştirilmektedir” (Çadırcı, 2007, s.20). Bir köken ya da bir gerçeklikten yoksun gerçeğin modeller aracılığıyla türetilmesine hipergerçek yani simülasyon denmektedir (Baudrillard, 1998, s.11). Simülasyon gerçek gibi görünen ancak gerçek olmayan şeydir. İnsanlar gerçek olanın yerine taklidin taklidi olan yapay bir gerçekliğin içindedirler.

Greenberg'e göre hammadde olarak gerçek, özgün kültürün, ayarı düşük ve akademikleştirilmiş benzerinden yararlanan kiç, bu duyarsızlığa kucak açmakta, onu kültür bağlamında eğitmektedir. Kiç mekanik olduğundan formüller çerçevesinde işler. Kiç, başkasına adına bir yaşantı, sahte duygulardır. Kiç biçime göre değişirse de hep aynı kalır. Kiç çağımızın yaşamında sahte, düzmece olarak ne varsa hepsinin özüdür. Kiç müşterilerinden paraları ve hatta zamanları dışında hiçbir şey beklemez gibi görünür. Kiçin olmazsa olmaz koşulu, tam anlamıyla olgunlaşmış bir kültürel geleneğin hemen el altında bulunmasıdır; bunun buluşlarını, kazanımlarını ve gelişmiş kişisel bilincini, kiç kendi yararına kullanabilir. Ondan araç gereçler, tuzaklar, yol yordam, kurallar, temalar alarak onları bir sisteme bağlar, kalanlarınıysa yaşamından dışlar (Yılmaz, 2004, s.252).

Şekil 6

Gerçek ya da hakikate özgü perspektifle bir ilişkimizin kalmadığını gösteren bu farklı bir uzama geçişle birlikte tüm gönderen sistemlerinin tasfiye edilmiş olduğu bir simülasyon çağına girilmiştir (...) Burada bir taklit, suret ya da parodiden değil aslı yerine göstergeleri konulmuş bir gerçek bir başka deyişle her türlü gerçek süreç

yerine işlemsel ikizini koyan bir caydırma olayından söz edilir. Gerçeğin tüm göstergelerine sahip, gerçeğin tüm aşamalarına kısa devre yaptıran kusursuz, programlanabilen, göstergeleri kanserli hücreler gibi çoğaltarak dört bir yana savuran bir makine. Bundan böyle her türlü düşsel ve gerçek ayırımından yoksun, yalnızca yinelenen bir yörüngeye sahip modeller ve farklılık simülasyonu üretiminden ibaret bir hiper- gerçekten söz edilebilir (Baudrillard, 1998, s.12-13). Doğanın taklidi ile işe başlayan insan, zamanla doğadan koparak taklidin taklidini üretmeye yönelir. Bu sebeple, kiçin kendine ait gerçekliği doğallıktan uzak bir şekilde tamamen yapaydır.

Şekil 7

Kahraman bu durumu şu şekilde dile getirmiştir; “popüler kültür bağlamında söylenecek en önemli söz çok başka bir nokta da düğümleniyor: gerçek! Buna aslında gerçeğin yitimi de denilebilir. Özünde, kiç dediğimiz türün önemli niteliklerindendir, gerçeğin değil de onun bir benzetmesinin, bir taklidinin ortada bulunması ve insanların o yalancı gerçeği işin aslıymış gibi kavraması. Kiç tam da budur. Hiçbir zaman otantik bir boyutu yoktur kiçin. Doğal olana referansla üretilmez. Daha önce üretilmiş hatta üretilen üretilen tüketilmiş şeylerin bir

çoğalmasdır kiç. Gerçekle ilişki kurmak bir yana ondan kopmayı ve gerçeğin üstünü örtmeyi bir yöntem ve ilke olarak benimser” (Kahraman, 2003, s.68). Sanat nesnesinin aksine kiç kültürün bir ürünü yoktan var etme gibi bir çabası yoktur. Bunun tam tersine kiç ürün; birbirinin tekrarı olan ve insanların alışkın oldukları görünümleri yoruma yer vermeden yeniden üretilmesidir.

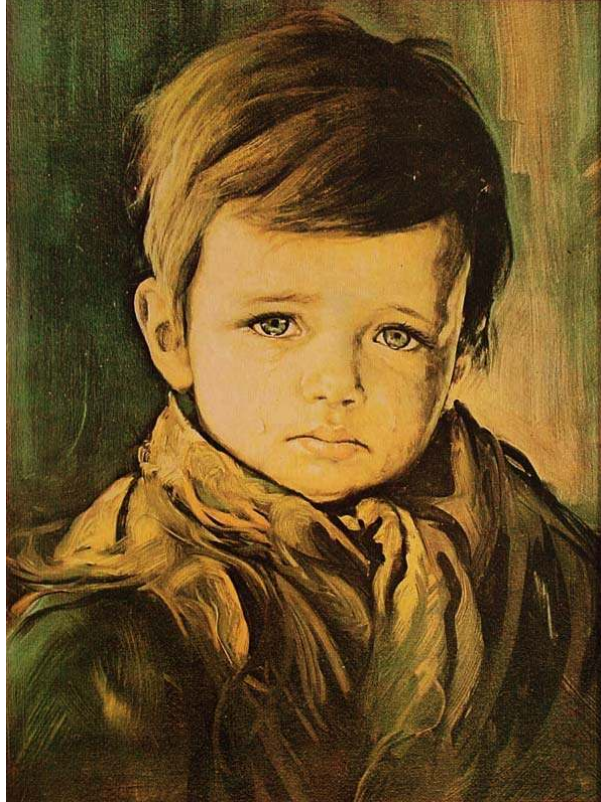

Şekil 8

‘Gerçeğin taklidi’; hakiki olanın içinde bulunan ‘gerçek’ duyguyu yok ederek yapay duyguları oluşturmuştur. Bu durumu Kahraman şu şekilde ifade etmiştir:

“Kiç ürünlerin tümü yoğun bir duygusallık yüklüdür. Kiç üretiminde kullanılan nesneler “güzel”, “hoş”, “sevimli” ve “duygusaldır”. Eğer resim söz konusuysa, yapılan çalışmalar soyuttan çok figüratif olmalıdır. Kişi, resmin duygusallığı karşısında kendisini güvenlik içinde ve rahat hissetmelidir. Duygusallık, izleyene, dolaylı yollardan değil, doğrudan iletilmelidir. Duygusallığı yaratan öğeler bireysel tercihler değil, evrensel kabul görmüş şeyler olmalıdır. Duygusal diye kabul edilmiş

kavramları sorgulamamıza yol açan değil, onların duygusallıklarını bir kez daha onaylamamızı mümkün kılan ve sağlayan şeyleri kapsamalı ve içermelidir” (Kahraman,2005, s.215).

Şekil 9

Bu bağlamda; kiç kavramı, sanattan farklı olarak, insanın en zayıf durumlarını kullanırlar. Güldürmek ya da hüznlendirmek kiç için en büyük amaçtır. Sanatta ise duygu anlayışı çok farklıdır. Sanat, duyguları kullanmaz. Kahraman’a göre kiç; “duyguları bir üst noktaya taşır. Onları da bir sorgulama unsuruna dönüştürür. İnsanda ‘yücelme’ duygusu yaratır. Sanat yapıtı karşısında yaşanan o karmakarışık duygular bunun bir sonucudur. Oysa kiç ürünler, aynı ve kalıplaşmış duyguların tekrarından başka bir şey değildir. Üstelik o duyguların ‘kışkırtılması’na dönüktürler. Kiç ürünler genellikle trajik duygusundan yoksun şeylerdir. (Kahraman, 2003, s.27). Duygusallığı dolaylı yollardan değil direk iletmelidir. Herkese aynı duygu

yoğunluğunu sunmalıdır. Bu yüzden sadece kitlelere yönelir; ucuz, zevksiz ve sinsidir.

Şekil 10

Kulka'ya göre kiç çoğu zaman bir sanatsal statü iddiasında bulunan ama genellikle ona atfedilmeyen formlar olarak görülür. Neden sanat statüsünün ona verilmediğini sorar. Kiç güçlü aldatıcı yollara sahiptir. Kiç alıcıları kiçi, kiç olduğu için almazlar. Alıcılar bu formları sanat olduğu için almaktadırlar. (pek çok insan aldıklarının kiç olduğu söylendiği takdirde kendilerini hakarete uğramış kabul ederler) Kulka kiçin temel olarak iyi sanat eserlerinden değil daha alt düzey veya kötü olanlarından da ayrıldığını belirtir. Kiç ve sanat arasındaki fark yalnızca nicelik olarak değil aynı zamanda nitelik olarak da bulunur. Bunun sonucu olarak kiç, diğer artistik veya estetik başarısızlık türlerinin devamı olmayan kendine özgü bir kategori oluşturduğunu; kiçi kötü sanattan ayıran şeyin estetik bir yoğunluğunun olmaması sonucu saydam oluşu biçiminde tanımlar. Kulka kiçin iyi veya kötü sanata özgü karakteristiklerin hiçbirini taşımadığını, kiçin ana kusurunun seçimlerdeki aşırılığı olduğunu söyler. Kiçimsi etkisine temel teşkil eden Gestalt içerme özelliğinin yanında, kiçe özgü nitelikler tamamen serbest olmamaktadır. Buradaki seçimde aşırılık onları silip atabileceğimiz anlamında değildir. (bir kiç resmin belirli bölgelerini silmek veya kullanılan renkleri kaldırmak onun etkisini azaltacaktır) Bu özel niteliklerdeki bolluk farklı farklı alternatif alanların arasında serbestçe birbirinin yerine konulabilirlik anlamı taşımaktadır. Böylece kiç bir anlamda öğelerin belirli özelliklerine hizmet etmeyi reddetmektedir. Her ne kadar kiç, bir sanat eserinin bütün formal özelliklerini taşısa da sanat işlevine sahip değildir, der Kulka (Aktaran: Aslışen, 2006, s.38).

3.2. K   Kültürün Türkiye’ye Yansıması

Türkiye’ de özellikle 1950’lerden sonra taşradan büyük   hre göç eden insanlar, kent yaşamının düzenine uyum sağlayamamış, seçtikleri yeni yaşam içerisinde ne köylü ne de kentli olabilmışlerdir.

Bu durumu Maktav   u şekilde ifade etmiştir: “G    ve kentleşme sürecinin dikkat çekici unsurlarından birisi de kentlerde oluşan gecekondü mahallelerinin ta  ıdı   yerelliktir. “Erzurumlular” , “Sivaslılar”, “Urfalılar” v.b. kentin herhangi bir yerine değil, daha önce kente gelmiş olan tanındıklarının yakınına bir gecekondü yapmışlardır. G    eden insan için böylelikle bir güven ve yardım ortamı oluşmakta; ama mahallelerdeki yerellik “köylerin kente taşınması” anlamına gelmektedir” (Maktav, 1993, 48). Bu “köyden kente taşınma” ; hem köylü kimliğinden kopamama hem de kentli kimliğine bürünme de yaşanan zorluk, çelişkiyi ve uyumsuzluk anlayışını ortaya çıkarmıştır.

3.3. Yeni K   

  kinci Dünya savaşının son bulmasından bu yana bir çok sanatçı bir kışkırtma olarak yada girişimlerinin popüler boyutunun altını çizmek için k    başvurmuşlardır (Sanat Dünyamız, 1995, s.143).

Şekil 11 Damien Hirst, For the Love of God

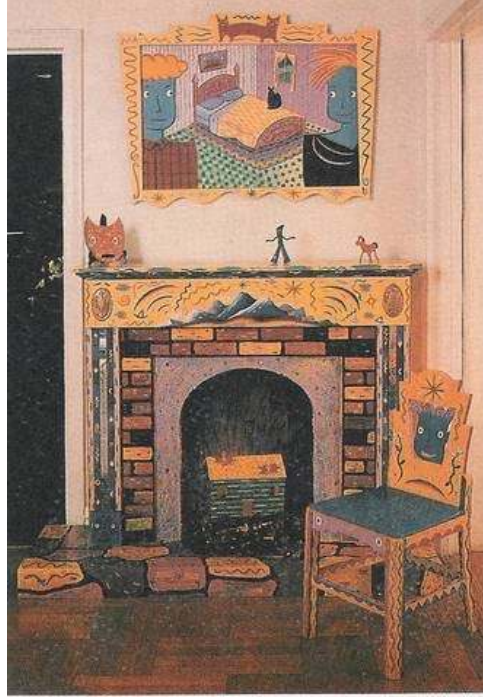
Sanatların kültürel hiyerarşisini çürüten post modern anlayış ortak yanları 1981 – 1987 arasında East Village’in yan yana galerilerinde sergiler açmak olan bazı New York’lu sanatçıların yapıtlarındaki kent burjuvazisi kiçin yeniden ortaya çıkışını desteklemiştir. Bunların cırtlak yapıtları türleri büyük bir neşe ve sevinç içinde birbirine karıştırır, çeşitli biçimler altında ortaya çıkan zevksizliği yüceltir. (Aktaran: Aslışen, 2006,s66-66). Bu sanatçılar popüler kimliklerini artırmak amacı ile kitsch’in aldatıcı yalan dünyasını bir araç olarak kullanmışlardır. Modernizmin doğadan yola çıkarak yeni ürünler ortaya koyma çabasının aksine postmodernist dönemde doğa yerine taklidin taklidi ürünler verilmesi, kiçin bu yıllarda desteklenerek yeniden ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Sanat Dünyamız, 1995, s.143).

Şekil 12 Mike Bidlo, *Over Study for Lavender*, 1983

Şekil 13 Mike Bidlo *Not Warhol (Brillo Boxes, 1969), 1991*

Şekil 14. Rodney Alan Greenlat, Şömine, 1983

Şekil 15: David Wojnarowicz, Fire, 1987

Şekil 16 Jeff Koons

Şekil 17 Jeff Koons "Micheal Jackson ve Maymunu Bubbles"

Şekil 18 Jeff Koons Hanging Heart

Popüler kültür imgelerinden yararlanan Jeff Koons, izleyiciyle iletişim kurmak adına “sıradanlık” dahil her yola başvurduğunu, herkesin anlayabileceği ve zevk alabileceği türden sanat yapmak istediğini ifade etmiştir (Antmen, 2008, s.288).

3.4. Tüketim Kültürü

19. yüzyıl, daha çok maddi ve teknolojik gelişme anlamına gelen bir ilerleme kavramına bel bağlamış, bu yolda çaba harcamıştı. İnsanın elde ettiği güçleri akıllıca kullanıp kullanamayacağı konusunda daha başlangıçta kuşku duyanlar olmuştu. Batı dünyası ilerledikçe, yaşamın bütünlüğünü yitirdiği, kentlerin kendini beğenmiş ve baskıcı bir anlayışın dev yansımalarına dönüştüğü, insanın doğayla ve kendi iç yapısıyla bağlarını bir daha kuramayacak biçimde kopardığı yolundaki kuşkular da artmaya başladı. Bunu daha iyi bir dünyanın kanıtı olarak görenlerde vardı. Onlara göre teknoloji kendi yıktıklarının üzerinde zaferle yükselecek, sanayi bolluk getirecek; bolluk da, insanların birbirlerinin gereksinme duyduklarını anlamaları sonucuna yol açacaktı (Lyton, 2004, s.13). 19. yüzyılda, sanayinin getireceği bolluk

sayesinde insanların refah ve mutluluğa erişeceği düşünülüyordu. Oysa ki sanayi sayesinde oluşan bolluk üretim olgusundan çok tüketimi meydana getirdi.

Şekil 19

Baudrillard’ a göre “endüstriyel ve üretimci toplumlarda, ne denli çok üretim olursa, en aşırı bollukta bile, insan üretimi ve insan erekselliği arasındaki denge olarak tanımlanan ve bolluk demek olan nihai amaçtan uzaklaşma o denli vurgulanır. Bir büyüme toplumunda tatmin edilen ve üretkenlik artışı ölçüde giderek daha fazla tatmin edilen şey üretim düzeninin kendi ihtiyaçları olduğuna ve insanların “ihtiyaçları” olmadığına ve tam tersine tüm sistem insanların ihtiyaçlarının tanınmasına dayandığına göre, bolluğun sürekli olarak gerilediği açıktır” (Baudrillard, 2004, s.76).

Temel ihtiyacı aşacak biçimde yapılan her türlü fazladan harcama, lüktür. Açıkçası bu kavram, “temel ihtiyacın” ne olduğu bilindiğinde ilkin somut bir içeriğe kavuşan görelî bir kavramdır. İhtiyacı saptayabilmenin iki yolu vardır: öznel olarak (etik, estetik veya herhangi bir) değer yargısına bağlamak; ya da, kendisini ölçebileceğimiz nesnel bir ölçüt bulmaya çalışmak. İnsanın fizyolojik doğal gereksinimleri ya da kültürel doğal gereksinim diye tanımlayabileceğimiz şeylerin

her biri, böylesi bir ölçüt olarak kendilerini sunabilir. Önceki yalnızca doğal koşullarla diğeri ise tarihsel zaman aralığına göre değişir (Sombart, 1998, s.88-89).

Temel ihtiyaç kavramı amacından saptırılmıştır. Örneğin giyinme temel bir ihtiyaçtır. Oysa günümüzde giysinin işlevinden çok üzerindeki marka önem kazanmıştır.

Tüketim olgusu, gün geçtikçe modern toplumların hayatında daha önemli bir yer tutar olmuştur. İnsanların gündelik hayatlarının temel belirleyicilerinden biri olan tüketim, artık ilk günkü anlamının sınırları içerisinde değildir. O, metaların tüketilmesi olgusunu hala içinde barındırmakla beraber, imajların belki daha önemlisi anlamların tüketilmesine doğru eğilmiştir (Çağan, 2003, s.99). Kapitalist toplumlarda ortaya çıkan tüketim olgusu, günümüzde hemen her toplumun yaşamına hakimdir. Tüketim, bir yaşam biçimine dönüşme yolundadır.

Baudrillard nesneler çağını yaşadığımızı belirtirken, nesnelerin ritmine onların kesintisiz art arda gelişlerine göre yaşamımızı sürdürdüğümüzü kastetmiştir. Geçmiş uygarlıkların tümünde dayanıklı nesneler, araçlar veya binalar, kuşaklarca insandan daha uzun yaşamışken, bugün onların doğmasını, gelişmesini ölmesinin izlendiği görülmektedir (Baudrillard, 2004, s.16).

Durmaksızın piyasaya sürülen mal ya da kişilerin imgeleri, bir yandan yeni gereksinimlere yol açıyor bir yandan da bu gereksinimlerin, güya kolayca nasıl giderilebileceğinin çareleri veriliyordu insanlara. Baskı ve çoğaltım teknolojisindeki gelişmeler, başta kentler olmak üzere yaşanan her mekanın görünümünü değiştirmişti. Her şeyden önce ucuz, albenili ve standarttı bu görüntüler. İnsanlar sevdikleri şarkıcıların, film yıldızlarının kart ya da posterlerini kolay bir şekilde edinebiliyor, duvarlarına asabiliyorlardı. Biraz kültürlü olanlarsa sanat tarihinde yer etmiş eserlerin basılı kopyalarını tercih ediyorlardı. Görsel ürünlerin yanı sıra müzik eserleri de almıştı nasiplerini. Hafif müzikten caza, klasik müzikten halk ezgilerine kadar her türlü müzik çoğaltılıyor, her bir yere gönderiliyordu. Bunlar içinde, sonradan pop adını alacak olan hafif müzik en kolay yayılan ve tüketilen türdü. Şimdilerde, artık seçkin insanların dinlediği müzikler arasında sayılan caz bile hafif bulunuyordu o zamanlar. Hafif müzikleri dinlemek için özel bir eğitime ya da saraylı geleneğin ağır havasına girmeye gerek yoktu. Üstelik bu müzik parçaları çabucak bitiyor, arkasından bir başkası, sonra bir başkası daha dinlenebiliyordu. Zaten film ve yayın sektörü de herkese hitap edebilecek

eğlenceli şeylerin peşindeydi. Kısaca imge, ses ve yayın dünyasına ait ürünlerin kitlesel üretimi, onlar sahip olma konusunda insanlara belli bir eşitlik sağlıyordu (Yılmaz, 2006, s.180).

Tüketim, insanların objelere farklı anlamlar yüklemesiyle yakından alakalıdır. Objelerin kullanılması da maddi olduğu kadar mecazi de olabilir (Yel, <www.koprudergisi.com>). Sahip olunan objelerin yanı sıra sahip olunmayan objelerde söz konusudur. Obje olarak nitelenen hayali bir durumda olabilir. Örneğin; sahneye çıkmayı hayal etmek bile popüler kültür tüketiminin bir gerçeğidir. Bu bir yerde kendini tüketmektir.

Tehlikenin çok önemli bir kısmını ise bu kültürün maskeleri ve daha da önemlisi uzaktan bakınca göz alan renkleri, zihni kamaştıran tatları meydana getirmiştir. Oysa bu kültür, son yıllarda, Türkiye’de sözü tüketmiş ve iletişim araçlarının büyük katkısıyla biçimlenen bu kültürün kendisi bir iletişimsizliğin kaynağı olmuştur (Kahraman, 2003). Kitle iletişim araçları sayesinde Amerikan yaşam tarzının yani tüketim ideolojisini yayıldığı bir dönemde insanların genel olarak paylaşımları seyrettikleri ortak diziler ya da hayran oldukları popüler kişinin nasıl giyindiği gibi konular olmuştur.

Duhm, kapitalist toplumun temel yapı taşının meta olduğunu söyler. Kapitalizm sadece metalar üreten bir toplum değil, bu toplumun en üst ve en olgun biçimidir:

“Metanın tanımını şöyle yapabiliriz: meta belli bir kullanım ve belli bir değişim değeri olan bir üründür. Kullanım değerinin ne olduğu meydandadır. Ekmek, yemek içindir, otomobil binmek ve kullanmak içindir vs... yani bir metanın kullanım değeri, onunla belli insani ihtiyaçlarını tatmin edebilmesinde yatar. Metanın toplumsal analiz açısından çok daha önemli olan niteliği, onun değişim değeridir. Değişim değeri belli bir nitelik ilişkisi belirtir ve bu ilişki içinde, bir meta başka bir metaya ya da paraya karşılık değiş tokuşa sokulur. Metalar kullanım değerleri olarak değil de değişim değerleri olarak birbirleriyle ilgilidirler. Meta üretiminin tümü, değişim değeri üzerinden belirlenir. Metaların üretimi sırasında ağır basan soru, bu üretimle hangi

ihtiyaçların giderileceği değil, meta karşılında alacağımız bedelin ne kadar büyük olduğudur” (Aktaran: Giderer, 2003, s.10).

Sanat piyasasının oluşumu, Batı’da özel bir tarihtir. Kökünde sanatın burjuvaziyle kurduğu ilişki yer alır. Bu sınıfın tarih sahnesine çıkışına kadar sanat yalnız ve ilgiden uzak kalmış değildir. Daima yönetici sınıfların koruyuculuğunda olmuştur sanat ve onlardan her düzeyde katkı görmüştür (Kahraman,2003, s.63).

Tüketim düzeninde diğerlerine göre çok daha güzel, değerli ve parlak bir nesne vardır -üstelik bu nesne tüm tüketim nesnelere ait yan anlamları özetleyen otomobilden çok daha fazla yan anlama sahiptir.-. bu nesnenin adı: İNSAN VÜCUDU’dur. Reklamlarda, moda ve kitle kültüründeki ağırlığı genç kalma, zarafet, erkeksi/kadınlık, güzellik bakımı, rejimler ve benzeri kutsal uygulamaları da ekleyip zevk miti tarafından sarılıp sarmalandığını söylemek mümkündür. Günümüzde her şey insan vücudunun bir “kurtuluş umuduna” dönüştüğüne tanıklık etmektedir. Çünkü ahlak ve ideoloji bu işlevi “ruh” un elinden alarak (kurtuluş umudunu) kendilerine mal etmektedirler (Baudrillard,1988, s.116). Çok uzun bir süre vücut bir değer olarak kutsallaştırılmıştır. Bu uzun süreçte “işlevsel vücut” ne din gözüyle görüldüğü gibi bir et parçası, ne de sanayi mantığına göre bir iş gücüdür. Vücut artık kendi maddiliği (ya da “görünür” ideallığı) içinde narsist bir kült nesnesi ya da taktik eleman ve toplumsal ritüel nesne gibi yeniden ele alınmaktadır (Baudrillard,1988, s.120).

BÖLÜM IV

4. POPÜLER KÜLTÜRÜN SANAT EĞİTİMİNE ETKİLERİ

4.1. Sanat Eğitimi

Eğitim; kişiye bedensel, zihinsel, ruhsal, toplumsal yönden istenilen davranışların kazandırılmasıdır. Eğitimin amacı, bedeni, ahlaki, mesleki ve estetik yönden sosyal bir kişilik geliştirmektir. Bertrand Russen “ İdealimizdeki eğitim karakteri; ideallerimize ve onların toplumda oynayacakları role bağlıdır” demiştir. Sezer Tansuğ ise; “çocuk için alfabe; alfabede ki harf biçimleri düşüncüyü somutlaştırırken; sanat biçimleri; düşüncüyü ruhsal, duyarlılıkla ortaya koyar” demiştir. Bu açıdan yazı ve resim insanın anlatımında da oldukça önemlidir. Resmin gelişmesi sanat eğitiminin desteklenmesi açısından ele alındığında, daha iyi anlatımı sağlaması ve yazım diline faydası inkar edilemez (Erbay, 2000, s.24-25).

20. yüzyıl başlarından bu yana sanat eğitimi kuramı, kaplamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar. Yaygın ve tümel anlamında kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe, sanat eğitimi, daha çok “plastik sanatlar alanında verilen eğitim” biçiminde anlaşılmaktadır. Her iki durumda da sanat eğitimi, yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alınmaktadır (San, 2003, s.17).

Sanat belli bir birikim ve deneyimle oluşan kültürel alt yapı ile öğrenilebilir. Ortaöğrenimin ve çevre faktörünün sanat öğrenmeye heveslileri yeterince donatmadığı ülkemizde sanatı sadece el ve göz becerisine dayalı özel yetenekten,

gördüğünü kusursuz çizmekten ve soyut düşünmeyi hayal kurmaktan ibaret sayan ergenlik yaşını henüz bitirmiş on yedi yaşındaki birisini üst düzeyde sanatı öğretmeye kalkmak dünyanın en zor işi olsa gerek (Dokak, 2008, s.26). Bütün bu olumsuz etkenler göz önüne alındığında, ilerde toplumun yol gösterici sanat adamlarını yetiştirme sorumluluğunu üstlenen, sanat eğitimi veren kurumlardır. Bu sebeptendir ki, bir toplumun kültürel geleceği açısından sanat eğitimi çok ciddiye alınması gerekir.

Sanat eğitiminin verilmesiyle birey kendini ifade etme ve gerçekleştirme fırsatı yaşar, yeni sanat ürünlerinin değerlendirilmesi, sanat akımları ve sanatçıların tanıtılması bilgileriyle birey hem üretici, hem alıcı ya da sanat tüketicisi olarak yeti ve yeteneklerini tanıyıp geliştirmesini sağlayacaktır. Çocuğa ve gence sanat eğitimi vermek, onu iyi bir okur, iyi izleyici ve dinleyici yapmak yaşamını ve çevresini biçimlendirmesini, eleştirmesini ve yargılamasını etkileyecektir. Sanat eğitimi alan birey eski ve yeni kültür varlıklarını değerlendirebilen ve sanat olaylarına çok yönlü bakmayı kazanacağından yalnızca kendisi değil, çevresi ve topluma karşı sorumlu bir bireydir (Aktaran: Kumral, 1996, s.87).

1769 yılında Sir Joshua Reynolds, Royal Akademi'deki konuşmasında, "sanat eğitimi kurallarının, dehaların ellerindeki prangalar" olduğu söylenen yaygın halk görüşüne karşı çıkar ve "Kurallar sadece deha olmayan insanlar için kelepçedir" der. Bu görüşle sanat eğitiminde kuralların gerekliliği vurgulanmaktadır. Reynold' dan yüzyıl sonra John Ruskin' in sözünden elli yıl sonra Harley Adams'ın aşağıdaki sözü sanat eğitimi yöntemleri açısından oldukça anlamlıdır. Görsel Eğitim Konseyi tarafından hazırlanmış Herkese Sanat adlı broşürde Adams, 'Sanat eserlerinin ve çevremizdeki dünyanın gözlemlenmesi-mümkünse biraz sanatsal deneyimle beslenerek-görme organımıza daha zeki bir bakış verecek ve dünyadan daha çok zevk almamamıza yarayacaktır' yorumunu buluyoruz, Bu görüşler belirli bir sanat eğitiminin gereğini vurgulamaktadır (Erbay, 1997, s.63).

Bütün bu tanımlamalardan yola çıkarak sanat eğitimi; kişinin, yaşadığı dünyayı ve bu dünyada sanat eğitimi almış bir birey olarak nerede durması gerektiğini

algılamasını sağlar. Bu sayede kişi; hayata dair bakış açıları geliştirerek, yaratıcı, düşünen, sorgulayan, araştıran, çözüm üreten bir birey olur.

Sanat geçmişten bugüne çok büyük değişimlere uğramıştır. Bu sebeple sanat eğitiminde de; geçmişle bugün arasında büyük farklılıklar söz konusudur. Erbay'ın da bahsettiği gibi, 'belirli bir sanat eğitimi' uygulanması gerekir. Sanat eğitiminin belirlenmesindeki en önemli koşul da yaşanan dönem düşünerek sınırlarının oluşturulmasıdır. Kısacası; günümüzde uygulanması gereken sanat eğitiminin anlaşılabilmesi için bugünün sanatının ne olduğunun irdelenmesi gerekir.

Bununla birlikte sanat öğretiminde, teori ve uygulama birlikte yürütülmelidir. Her çocuğun yaratıcı bir yetiye sahip olduğu düşünülerek programların çocuk merkezli olarak geliştirilmesine olanak sağlanmalı, sadece beceri ve ustalık amaçlanmamalıdır. Çünkü çocuklar ancak sınıf ve yaş düzeylerine, eğilimlerine uygun bilgilendirme ve ilgili araç-gereçlerle yaratıcılıklarını ortaya koyabilirler.

4.2 Popüler Kültür ve Sanat Eğitimi

Bu gelişmeler ışığında, popüler kültürün sanat eğitime etkilerini şu şekilde ifade edebiliriz:

- a- Sanat eğitiminin en büyük amaçlarından biri olan estetik değer yargılarını geliştirmesine engel olarak kiç kültürü benimsemesini sağlamak,
- b- Bireyi özgüvenden yoksun bırakarak yaratma yetisine zarar vermek
- c- Bireyi sadece tüketime yönlendirmek
- d- Kolay anlaşılabilirliğini kullanarak, bireyin çevresini sorgulamasına, yorumlamasına, araştırmasına engel olarak eleştirel düşünce yapısını yok etmek

Uygar toplumlarda yetişmekte olan genç bireylerin her alanda yaratıcı olabilmelerine yöneltme özelliğini taşıyan sanat eğitimi, temel eğitimle başlar ve üniversite eğitimi sürecinin sonuna kadar devam eder. Sanat eğitiminin amacı sanatçı ya da salt yaratıcı insan yetiştirmek değildir. Sanat eğitimi bütüncül anlamlarda dört

disiplini içerir. Bunlar, sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi ve uygulamadır. Bu dört alan sırasıyla dünyayı tarihsel, estetiksel, eleştirel olarak kavramayı ve bu birikimin üzerine yeniden yapılanmayı gerçekleştirir (Doyran, 2008, s.38).

Sanat eğitiminin aksine popüler kültür, yoruma yer bırakmayarak herkesin popüler kültür ürününe aynı duygularla yaklaşmasını sağlar. Bu sebeple popüler kültürle yetişmiş birey, yaşadığı dünyayı merak etmeyen önündeki sis perdesinin farkında olmayan bir yapıya dönüşür. Sanat eğitiminin en baştaki amacı yaratıcılığı geliştirmektir. Yaratıcılık sadece bir yapıt ortaya koyarken değil, düşünürken ve sorgularken de ortaya çıkmalıdır. Bu sebeple öğrenciden önce, sanat eğitimcisi kendini popüler kültürden arındırmak zorundadır.

Doyran bu durumu şu şekilde ifade etmiştir; “nitelikli sanat eğitimcilerinin yetişmesinde, öğretim elemanlarının kendi alanlarındaki yeterlilikleri önem kazanmaktadır. Çünkü eğitimcinin profili ile öğrenci yetiştirilmesindeki nitelik arasındaki paralellik kaçınılmaz bir ilişkidir. Araştırmayan, sorgulamayan, sanatı ve dünyayı (yeniden) anlamlandırabilmek için günümüz sanat etkinliklerini izlemeyen, gençleri kendi beğenilerine göre yönlendiren tavır, profesyonelliği gerektiren bir misyonu üstlenmiş sanat eğitimcisine uygun düşmemektedir” (Doyran, 2008, s.40).

İyi bir sanat eğitimcisi, yaşadığı toplumun sorunlarını görmezden gelmeyerek karşısında ki öğrenci profilini tanımaya çalışmalıdır. Bunun nedeni her öğrencini farklı sosyo-kültürel alt yapıdan geldiği düşünülürse; anlayış ve kavrayış şekilleri de farklı olacaktır. Diğer bir deyişle, farklı çevrelerde yetişmiş öğrencilerin yaşadığı dünyayı sorgulama ve anlamlandırma şekilleri de farklı olacaktır. Buradaki amaç öğrenciyi tek bir kalıba sokmak değil, kendi dünyayı algılayış biçimlerinin farklılığını da düşünerek özgür yaratma ortamı sağlayabilmektir.

Popüler kültüre teslim olmuş birey, özgüvenden yoksun bırakılarak yaratma yetisini kaybeder ve sadece tüketime odaklanır. Popüler kültürün kendi yarattığı dünyayı esas alarak kendi öz benliğini yok eder; başkalarının seçimlerine göre hareket eden, en çok satan kitaplar arasında, sinemalarda en uzun kuyruğu oluşturan

gişelerin önünde, dinlediği müzikle kendine acıyarak dünyadaki varlığının gitgide yok olmasına göz yumar.

Sanatın doğasını, işlevlerini, sanatçının dünyasını, nesnenin somut gerçekliği içinde insansal katkılarla biçimlenişini; uyumu, dengeyi, karşıtlıkların ritmini, algılayamayan, anlamlandıramayan bir us, sadece yaratıcılıktan yoksun olmayı gerektirmez; aynı zamanda dünyaya ilişkin doğru tutum gösterilmesini de engeller (Doyran, 2008, s.38).

Sanat eğitimi içinde, kendini popüler kültürden arındıran öğrenciler, sanat eğitiminin kendisine sunacağı olanakları doğru biçimde değerlendirir. Özbenliğini ortaya koyarak, kendisini uyuşturulmuş kitlenin dışına atmayı başarır. Bu sayede, kendini kolay ifade etme yollarını bulur. Kendini ifade etmeyi başaran kişi, dünyayı farklı açılardan algılamaya çalışır ve araştıran, sorgulayan, eleştiren ve yorumlayan birey haline dönüşür.

BÖLÜM V

5. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi alt başlıkları ile açıklanmıştır.

5.1.Araştırma Modeli

Araştırma modeli; “araştırma amacına uygun ve ekonomik olarak verilerin toplanması ve çözümlenebilmesi için gerekli koşulların düzenlemesidir” (Karasar, 1991, s.76).

Bu koşulların düzenlenmesinde tarama ve deneme olmak üzere iki temel yaklaşım vardır.

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Yönteme ilişkin veriler, literatür taraması ve bilgi toplama formu ile elde edilmiştir.

Tarama Modeli; “Geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır”(Karasar, 1994, s.77).

5.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada, görüşlerine başvurulmuş gruba; Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (14), Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesindeki (15) toplam 29 sanat eğitimcisi ve Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (50), Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesindeki (58) sanat eğitimi alan toplam 108 öğrenci oluşturmaktadır.

5.3.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada literatür taramasıyla elde edilen verileri, konuyla ilgili kaynak kitaplardan, makalelerden ve sanat nesnelerinden yararlanılarak elde edilmiştir. Seçilen kaynak kitaplar, Gazi Üniversitesi kütüphanesinden ve kitapçılardan temin edilmiştir. Bu kitapların yanı sıra; dergilerde yer alan makaleler ve internet taramasıyla elde edilen bilgiler de, araştırmanın literatüre dayalı verileri arasında bulunmaktadır.

Verilerin diğer kısmını bilgi toplama formu aracılığı ile elde edilen sanat eğitimi alan öğrenciler ve sanat eğitimcilerinin görüşlerini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda sanat eğitimcilerine ve sanat eğitimi alan öğrencilere uygulanan bilgi toplama formu beşli dereceleme ölçeğine göre hazırlanmıştır. Dereceleme ölçeği, 5- Tamamen katılıyorum, 4- Katılıyorum, 3- Orta Düzeyde Katılıyorum, 2- Katılmıyorum, 1- Hiç Katılmıyorum şeklinde düzenlenmiştir. Bilgi toplama formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Hazırlanan bilgi toplama formu taslağı, sanat eğitimcilerinden ve sanat eğitimi alan öğrencilerden oluşan bir gruba kapsam geçerliliğini oluşturmak için dağıtılmıştır. Bu gruptan, taslaktaki soruları, esas bilgi toplama formunu oluşturmak üzere değerlendirmeleri istenmiştir. Bu yolla toplanan görüşler dikkate alınarak form son halini almış ve yeterli sayıda çoğaltılmıştır.

Bilgi toplama formu, Ankara'da Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mesleki Eğitim Fakültelerinde resim eğitimi veren kurumlara bizzat gidilerek, sanat eğitimcilerine ve öğrencilere araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

5.4.Verilerin Analizi

Araştırmada, literatür taramasıyla elde edilen veriler, anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sistematize edilerek toplanmış, analiz edilmiş ve yorumlamaya gidilmiştir.

Bilgi toplama formuyla elde edilen verilerin analizinde ise, amaçlar doğrultusunda bağımsız gruplar için t testi, sanat eğitimi alan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile popüler kültürün günlük yaşama ve sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark bulabilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey Testi uygulanmış ve bunların dışında, yüzde %, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapmayı içeren, betimsel istatistik tekniklerden yararlanılmıştır.

BÖLÜM VI

6. BULGULAR VE YORUM

Toplanan verilerin analizi sonun da elde edilen bulgular, bu bölümde, araştırma amacında yer alan sorulara göre yorumlanmıştır.

6.1. Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkileri

Günlük yaşam kavramı, popüler kültür bağlamında ele alındığında; genel anlamda giysi seçimi, yaşanılan mekanın dekorasyonu, kitap okuma, sinemaya ve tiyatroya gitme alışkanlığı, dinlenen müzik türü seçimini tanımlamaktadır. Tablo 1’de sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının, Tablo 2’de sanat eğitimi alan öğrencilerin günlük yaşamlarında popüler kültürden ne derece etkilendikleri ve Tablo 3’de sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin günlük yaşama yönelik görüşleri arasındaki fark analiz edilmiştir.

TABLO 1

Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri

İfadeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		Toplam		X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	N	%		
7	8	27,6	5	17,2	4	13,8	8	27,6	4	13,8	29	100	2,83	1,47
8	2	6,9	2	6,9	2	6,9	10	34,5	13	44,8	29	100	4,03	1,21
9	5	17,2	4	13,8	8	27,6	5	17,2	7	24,1	29	100	3,17	1,42
10	15	51,7	4	13,8	5	17,2	-	-	5	17,2	29	100	2,17	1,51
11	2	6,9	3	10,3	3	10,3	4	13,8	17	58,6	29	100	4,07	1,33
12	25	86,2	2	6,9	1	3,4	1	3,4	-	-	29	100	1,24	0,69
13	-	-	1	3,4	5	17,2	5	17,2	18	62,1	29	100	4,38	0,90
14	1	3,4	4	13,8	4	13,8	7	24,1	13	44,8	29	100	3,93	1,22
15	-	-	-	-	3	10,3	6	20,7	20	69,0	29	100	4,59	0,68
16	2	6,9	3	10,3	2	6,9	9	31,0	13	44,8	29	100	3,97	1,27
17	-	-	2	6,9	5	17,2	10	34,5	12	41,4	29	100	4,10	0,94
18	5	17,2	2	6,9	7	24,1	10	34,5	5	17,2	29	100	3,28	1,33
19	22	75,9	4	13,8	1	3,4	2	6,9	-	-	29	100	1,41	0,87
20	18	62,1	2	6,9	2	6,9	5	17,2	2	6,9	29	100	2,00	1,44
21	1	3,4	4	13,8	8	27,6	6	20,7	10	34,5	29	100	3,69	1,20
22	2	6,9	4	13,8	4	13,8	6	20,7	13	44,8	29	100	3,83	1,34

Tablo 1’de sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün günlük yaşama etkilerine ilişkin görüşlerinin yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Tablo 1’e göre;

İfade 7: Giysi seçimimi yaparken markasını önemserim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 27,6’sının hiç katılmadığı, % 17,2’sinin katılmadığı, % 13,8’inin orta düzeyde katıldığı, % 27,6’sının katıldığı ve %13,8’inin de tamamen katıldığı

gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara göre sanat eğitimcilerinin yarısının markayı önemseydiği ve diğer yarısının da markayı önemsemediği gözlemlenmiştir.

İfade 8: Giysi seçimimi yaparken genellikle karakterime uygunluğunu önemserim. Bu görüşe, sanat eğitimcilerinin, % 6,9'unun hiç katılmadığı, % 6,9'unun katılmadığı, % 6,9'unun orta düzeyde katıldığı, % 34,5'inin katıldığı ve % 44,8'inin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin $X=4,03$ ortalama puanla giysi seçimlerini karakterlerine göre yaptığı gözlemlenmiştir.

İfade 9: Giydiğim kıyafetin yıprandığını fark ettiğim zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım. Bu görüşe, sanat eğitimcilerinin % 17,2'sinin hiç katılmadığı, % 13,8'inin katılmadığı, % 27,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 17,2'sinin katıldığı ve % 24,1'inin tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara göre, sanat eğitimcilerinin çoğunluğunun giydikleri kıyafet yıprandığı zaman yeni bir kıyafete ihtiyaç duydukları söylenebilir.

İfade 10: Giydiğim kıyafetin modasının geçtiğini düşündüğüm zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım. Bu görüşe, sanat eğitimcilerinin % 51,7'sinin hiç katılmadığı, % 13,8'inin katılmadığı, % 17,2'sinin orta düzeyde katıldığı ve % 17,2'sinin de tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre $X=2,17$ ortalama ile sanat eğitimcilerinin büyük bir çoğunluğu modayı önemsemedikleri gözlemlenmiştir.

İfade 11: Yaşadığım mekanın duvarlarında ünlü ressamın orijinal tabloları ya da benzerleri asılıdır. Sanat eğitimcilerinin % 6,9'unun bu görüşe hiç katılmadığı, % 10,3'ünün katılmadığı, % 10,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 13,8'inin katıldığı ve % 58,6'sının da tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin $X= 4,07$ ortalama puanla yaşadığı mekanın duvarlarında ünlü ressamın tabloları ya da benzerleri asılı olduğu bulgulanmıştır.

İfade 12: Yaşadığım mekanın duvarlarında ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler asılıdır. Sanat

eğitimcilerinin % 86,2'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 6,9'unun katılmadığı, % 3,4'ünün orta düzeyde katıldığı ve % 3,4'ünün de katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimcilerinin $X=1,24$ ortalama ile yaşadıkları mekanlarda sanat eseri olmayan resimler bulundurmadıkları gözlenmiştir.

İfade 13: Kitap okuma alışkanlığım vardır. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 3,4'ünün katılmadığı, % 17,2'sinin orta düzeyde katıldığı, % 17,2'sinin katıldığı ve % 62,1'nin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin $X=4,38$ ortalama puan ile kitap okuma alışkanlığını olduğu söylenebilir.

İfade 14: Ayda en az bir kitap okurum. Sanat eğitimcilerinin bu görüşe % 3,4'ü hiç katılmadığı, % 13,8'nin katılmadığı, % 13,8'nin orta düzeyde katıldığı % 24,1'nin katıldığı ve % 44,8'nin tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu durumda sanat eğitimcilerin çoğunluğunun ayda en az bir kitap okuduğu görülmektedir.

İfade 15: Sinemaya gitmeyi severim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 10,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 20,7'sinin katıldığı ve % 69'unun tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre sanat eğitimcilerinin $X=4,59$ ortalama puan ile sinemaya gitmeyi sevdikleri söylenebilir.

İfade 16: Ayda en az bir film seyredirim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 6,9'unun hiç katılmadığı, % 10,3'nün katılmadığı, % 6,9'nun orta düzeyde katıldığı, % 31'nin katıldığı ve % 44,8'inin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu verilere göre sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğunun ayda en az bir film seyrettiği gözlemlenmektedir.

İfade 17: Tiyatroyu çok severim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 6,9'unun katılmadığı, % 17,2'nin orta düzeyde katıldığı, % 34,5'nin katıldığı ve % 41,4'ünün tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre $X=4,10$ ortalama ile sanat eğitimcilerinin çoğunluğunun tiyatroyu sevdiği görülmektedir.

İfade 18: Ayda en az bir oyun izlerim. Sanat eğitimcilerinin % 17,2'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 6,9'nun katılmadığı, % 24,1'nin orta düzeyde katıldığı, % 34,5'nin katıldığı ve % 17,2'sinin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin çoğunluğunun ayda en az bir oyun izledikleri gözlemlenmiştir.

İfade 19: Arabesk müzik dinlerim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 75,9'unun hiç katılmadığı, % 13,8'nin katılmadığı, % 3,4'ünün orta düzeyde katıldığı ve % 6,9'unun katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimcileri $X=1,41$ ortalama puanla arabesk müzik dinlemedikleri söylenebilir.

İfade 20: Pop müzik dinlerim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 62,1'inin hiç katılmadığı, % 6,9'unun katılmadığı, % 6,9'unun orta düzeyde katıldığı, % 17,2'sinin katıldığı ve % 6,9'unun tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğu pop müzik dinlememektedir.

İfade 21: Klasik müzik dinlerim. Bu görüşe sanat eğitimcilerinin % 3,4'ünün hiç katılmadığı, % 13,8'nin katılmadığı, % 27,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 20,7'sinin katıldığı ve % 34,5'nin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre sanat eğitimcilerinin çoğunluğu klasik müzik dinlemektedir.

İfade 22: Caz dinlerim. Sanat eğitimcilerinin bu görüşe % 6,9 hiç katılmadığı, % 13,8 katılmadığı, % 13,8'nin orta düzeyde katıldığı, % 20,7 katıldığı ve % 44,8 tamamen katıldığı gözlemlenmektedir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğu jazz müzik dinlemektedir.

Çağımızın ön gördüğü Sanat eğitimcisi, öğrenciyi yaratıcı olmaya teşvik ederek, bilgi vermenin yanı sıra, yaptığı seçimler ve yaşam biçimiyle örnek model olarak popüler kültürden uzak kalması gerekmektedir. Bu analiz sonuçlarında da; sanat eğitiminin gerek gördüğü gibi sanat eğitimcilerinin büyük bir çoğunluğunun popüler kültürden günlük yaşamlarında etkilenmedikleri söylenebilir.

TABLO 2
Sanat eğitimi alan öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri

İfadeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Orta Düzeyde Katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam		X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	N	%		
7	29	26,9	15	13,9	36	33,3	21	19,4	7	6,5	108	100	2,65	1,25
8	2	1,9	2	1,9	6	5,6	28	25,9	70	64,8	108	100	4,50	0,84
9	10	9,3	11	10,2	26	24,1	34	31,5	27	25,0	108	100	3,53	1,23
10	37	34,3	26	24,1	25	23,1	12	11,1	8	7,4	108	100	2,33	1,26
11	15	13,9	29	26,9	24	22,2	12	11,1	28	25,9	108	100	3,08	1,41
12	54	50,0	29	26,9	12	11,1	11	10,2	2	1,9	108	100	1,87	1,09
13	1	0,9	3	2,8	21	19,4	31	28,7	52	48,1	108	100	4,20	0,91
14	1	0,9	10	9,3	28	25,9	23	21,3	46	42,6	108	100	3,95	1,07
15	-	-	3	2,8	8	7,4	22	20,4	75	69,4	108	100	4,56	0,75
16	-	-	9	8,3	26	24,1	21	19,4	52	48,1	108	100	4,07	1,03
17	6	5,6	14	13,0	28	25,9	22	20,4	38	35,2	108	100	3,67	1,24
18	13	12,0	27	25,0	39	36,1	14	13,0	15	13,9	108	100	2,92	1,19
19	75	69,4	12	11,1	11	10,2	6	5,6	4	3,7	108	100	1,63	1,11
20	41	38,0	7	6,5	32	29,6	21	19,4	7	6,5	108	100	2,50	1,34
21	9	8,3	12	11,1	25	23,1	37	34,3	25	23,1	108	100	3,53	1,20
22	21	19,4	18	16,7	20	18,5	19	17,6	30	27,8	108	100	3,18	1,49

İfade 7: Giysi seçimimi yaparken markasını önemserim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 26,9'unun hiç katılmadığı, % 13,9'unun katılmadığı, % 33,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 19,4'ünün katıldığı ve % 6,5'inin de tamamen

katıldığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin çoğunun giysi seçiminde markayı önemsemedikleri söylenebilir.

İfade 8: Giysi seçimimi yaparken genellikle karakterime uygunluğunu önemserim. Bu görüşe, sanat eğitimi alan öğrencilerin, % 1,9'unun hiç katılmadığı, % 1,9'unun katılmadığı, % 5,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 25,9'unun katıldığı ve 64,8'nin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre sanat eğitimi alan öğrenciler $X=4,50$ ortalama ile giysi seçimlerini karakterlerine göre yaptığı gözlemlenmiştir.

İfade 9: Giydiğim kıyafetin yıprandığını fark ettiğim zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım. Bu görüşe, sanat eğitimi alan öğrencilerin % 9,3'ünün hiç katılmadığı, % 10,2'sinin katılmadığı, % 24,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 31,5'nin katıldığı ve % 25'nin tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu verileri göre öğrencilerin çoğunluğunun yeni bir kıyafete ihtiyaç duymaları için kıyafetin yıpranmasının gerekli olmadığı söylenebilir.

İfade 10: Giydiğim kıyafetin modasının geçtiğini düşündüğüm zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım. Bu görüşe, sanat eğitimi alan öğrencilerin % 34,3' ünün hiç katılmadığı, % 24,1'inin katılmadığı, % 23,1'inin orta düzeyde katıldığı ve % 11,1'inin katıldığı % 7,4'ünün de tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin çoğunluğunun modayı önemsemedikleri gözlemlenmiştir.

İfade 11: Yaşadığım mekanın duvarlarında ünlü ressamın orijinal tabloları ya da benzerleri asılıdır. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 13,9'unun bu görüşe hiç katılmadığı, % 26,9'unun katılmadığı, % 22,2'sinin orta düzeyde katıldığı, % 11,1'nin katıldığı ve % 25,9'unun da tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunun yaşadıkları mekanda ünlü ressamın eserlerine yer vermedikleri söylenebilir.

İfade 12: Yaşadığım mekanın duvarlarında ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler asılıdır. Sanat eğitimi

alan öğrencilerin % 50'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 26,9'unun katılmadığı, % 11,1'inin orta düzeyde katıldığı ve % 10,2'sinin katıldığı ve % 1,9'unun tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. sanat eğitimi alan öğrencilerin $X=1,87$ ortalama puanla yaşadıkları mekanda kiç tablolara yer vermedikleri görülmektedir.

İfade 13: Kitap okuma alışkanlığım vardır. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 0,9'unun hiç katılmadığı, % 2,8'inin katıldığı, % 19,4'ünün orta düzeyde katıldığı % 28,7'sinin katıldığı ve % 48,1'inin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu durumda sanat eğitimi alan öğrencilerin $X=4,20$ ortalama puan ile kitap okuma alışkanlığını olduğu gözlemlenmiştir.

İfade 14: Ayda en az bir kitap okurum. Sanat eğitimi alan öğrencilerin bu görüşe % 0,9'unun hiç katılmadığı, % 9,3'ünün katılmadığı, 25,9'unun orta düzeyde katıldığı % 21,3'ünün katıldığı ve % 42,6'sının tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin çoğunluğunun ayda en az bir kitap okuduğu görülmektedir.

İfade 15: Sinemaya gitmeyi severim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 2,8'nin katılmadığı, % 7,4'ünün orta düzeyde katıldığı, % 20,4'ünün katıldığı ve % 69,4'ünün tamamen katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin $X= 4, 56$ ortalama puanla sinemaya gitmeyi sevdikleri söylenebilir.

İfade 16: Ayda en az bir film seyredirim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 8,3'ünün katılmadığı, % 24,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 19,4'ünün katıldığı ve % 48,1'inin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre öğrenciler $X=4,07$ ortalama ile ayda en az bir film seyretmektedirler.

İfade 17: Tiyatroyu çok severim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 5,6'sının hiç katılmadığı, % 13'ünün katılmadığı, % 25,9'unun orta düzeyde katıldığı, % 20,4'ünün katıldığı ve % 35,2'sinin tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre, öğrencilerin çoğununun tiyatroyu sevdiği görülmektedir.

İfade 18: Ayda en az bir oyun izlerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 12'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 25'inin katılmadığı, % 36,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 13'ünün katıldığı ve % 13,9'unun tamamen katıldığı görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin bir kısmının ayda en az bir oyun izledikleri bir kısmının da izlemedikleri gözlenmiştir.

İfade 19: Arabesk müzik dinlerim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 69,4'ünün hiç katılmadığı, % 11,1'nin katılmadığı, % 10,2'sinin orta düzeyde katıldığı, % 5,6'sının katıldığı ve % 3,7'sinin tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin $X=1,63$ ortalama ile arabesk müzik dinlemedikleri söylenebilir.

İfade 20: Pop müzik dinlerim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 38'inin hiç katılmadığı, % 6,5'inin katılmadığı, % 29,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 19,4 'ünün katıldığı ve % 6,5'inin tamamen katıldığı gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun pop müzik dinledikleri söylenebilir.

İfade 21: Klasik müzik dinlerim. Bu görüşe sanat eğitimi alan öğrencilerin % 8,3'ünün hiç katılmadığı, % 11,1'inin katılmadığı, % 23,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 34,3'ünün katıldığı ve % 23,1'nin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre klasik müzik dinleyen öğrencilerin çoğunlukta olduğu söylenebilir.

İfade 22: Caz dinlerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin bu görüşe % 19,4'ünün hiç katılmadığı, % 16,7'sinin katılmadığı, % 18,5'inin orta düzeyde katıldığı, % 17,6'sının katıldığı ve % 27,8'sinin tamamen katıldığı gözlemlenmektedir. Bu verilere göre caz dinleyen öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Popüler kültürün getirilerinden olan arabesk ve pop müzik, marka düşkünlüğü, çok satan kitaplar ve gişe (Hollywood) filmleri, topluma verdiği zararı belli etmeden zehrini gizliden gizliye akıtır. 'Sokaktaki insan' adıyla tabir edilen kitle, esiri olduğu popüler kültürün tehlikesinin farkına varmaz. Popüler kültür yorumu yer bırakmadığı

için bu kitle, her şeyi sorgulamadan kabul eder. Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri, öğrenciyi kitleden bağımsız tutarak birey olmasını sağlamaktır. Tablo 2’de elde edilen analizlere göre sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun giysi seçimlerinde markaya önem vermeyip karakterlerine göre seçim yapmaları, yaşadıkları mekanda küçük tablolara yer vermedikleri, arabesk müzik dinlemedikleri, kitap okuma alışkanlığı kazandıkları, sinema ve tiyatroyu sevdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin popüler kültürden günlük yaşamda etkilenmedikleri söylenebilir. Ayrıca Sanat eğitimi alan öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşlerinin, öğretim elemanlarının görüşleriyle paralellik göstermesi, sanat eğitiminin gerekli alt yapıyla verilmesine bağlanabilir.

TABLO 3
Sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin
görüşlerinin karşılaştırılması

İfadeler		N	X	S	sd	t	P
7	Öğrenci	108	2,65	1,25	135	0,662	0,509
	Öğretim Elemanı	29	2,83	1,47			
8	Öğrenci	108	4,50	0,84	135	2,402	0,018*
	Öğretim Elemanı	29	4,03	1,21			
9	Öğrenci	108	3,53	1,23	135	1,334	0,184
	Öğretim Elemanı	29	3,17	1,42			
10	Öğrenci	108	2,33	1,26	135	0,584	0,560
	Öğretim Elemanı	29	2,17	1,51			
11	Öğrenci	108	3,08	1,41	135	3,382	0,001*
	Öğretim Elemanı	29	4,07	1,33			
12	Öğrenci	108	1,87	1,09	135	2,959	0,004*
	Öğretim Elemanı	29	1,24	0,69			
13	Öğrenci	108	4,20	0,91	135	0,920	0,359
	Öğretim Elemanı	29	4,38	0,90			
14	Öğrenci	108	3,95	1,07	135	0,098	0,922
	Öğretim Elemanı	29	3,93	1,22			
15	Öğrenci	108	4,56	0,75	135	0,139	0,890
	Öğretim Elemanı	29	4,59	0,68			
16	Öğrenci	108	4,07	1,03	135	0,479	0,633
	Öğretim Elemanı	29	3,97	1,27			
17	Öğrenci	108	3,67	1,24	135	1,766	0,080
	Öğretim Elemanı	29	4,10	0,94			
18	Öğrenci	108	2,92	1,19	135	1,404	0,163
	Öğretim Elemanı	29	3,28	1,33			
19	Öğrenci	108	1,63	1,11	135	0,972	0,333
	Öğretim Elemanı	29	1,41	0,87			
20	Öğrenci	108	2,50	1,34	135	1,228	0,222
	Öğretim Elemanı	29	2,00	1,44			
21	Öğrenci	108	3,53	1,20	135	0,644	0,521
	Öğretim Elemanı	29	3,69	1,20			
22	Öğrenci	108	3,18	1,49	135	2,134	0,028*
	Öğretim elemanı	29	3,83	1,34			

* p<0,05

Tablo 3’de 8, 11, 12, 22. ifadelere bakıldığında öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Bu ifadeler şunlardır:

İfade 8: Giysi seçimimi yaparken genellikle karakterime uygunluğunu önemserim. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. ($t_{(135)} = 2,402$, $p < 0,05$). Öğrencilerin ($X = 4,50$) giysi seçiminde karakteri ön plana çıkarmadaki katılımı sanat eğitimcilerinin ($X = 4,03$) katılımından daha fazladır. Bu verilere göre, öğrencilerin öğretim elemanlarına göre giysileriyle diğer bir değişle dış görünüşleriyle daha fazla ilgilendikleri söylenebilir.

İfade 11: Yaşadığım mekanın duvarlarında ünlü ressamların orijinal tabloları ya da benzerleri asılıdır. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. ($t_{(135)} = 3,382$, $p < 0,05$). Öğretim elamanlarının ($X = 4,07$) yaşadıkları mekanda öğrencilerden ($X = 3,08$) daha fazla ünlü ressamların eserlerini bulundurdıkları bulgulanmıştır. Bu sonuca göre, sanat eğitimi alan öğrencilerin yaşadıkları mekanda sanat eserlerini bulundurmalarının önemini sanat eğitimciler kadar kavrayamadıkları söylenebilir.

İfade 12: Yaşadığım mekanın duvarlarında ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler asılıdır. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)} = 2,959$, $p < 0,05$). Öğrencilerin ($X = 1,87$) yaşadıkları mekanda öğretim elamanlarından ($X = 1,24$) daha fazla ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler bulundurdıkları gözlenmiştir. Bu sonuca göre, sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun öğretim elemanlarına göre ‘taklidin taklidi’ diye adlandırılan kiç kültürün tehlikelerinden haberdar olmadıkları söylenebilir.

İfade 22: Caz dinlerim. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)} = 2,134$, $p < 0,05$). Öğretim elemanları ($X = 3,83$) öğrencilerden ($X = 3,18$) daha fazla caz müzik dinledikleri gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun henüz üniversite yıllarında popüler kültürden ve pop müzikten yeni yeni koptukları

düşünülürse sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının öğrencilere göre daha fazla caz müzik dinlemeleri normal karşılanabilir.

Oktaý “Kitle iletişim araçlarında Amerikan yaşam tarzının, başka bir söyleyişle tüketim ideolojisinin yayıldığı, uygulanan ekonomik politikaların aşırı meta bollaşmasına ve meta fetişizmine yol açtığı” (Oktaý, 2002, s.7) 1980 sonrası ortaya çıkan bir kültürden bahsetmiştir.

Amerikan yaşam tarzıyla ortaya çıkan bu kültürü Baudrillard şu şekilde açıklıyor; “Amerika modernliğin özgün versiyonudur. Amerika köken sorununu boş veriyor; kökenle ya da efsanelere özgü bir otantik olmayla uğraşmıyor; ne geçmişi ne de kurucu bir gerçekliği var zamanla ilgili bir ilk birikimi olmadığı için sürekli bir güncellik içinde yaşıyor. Hakikat ilkesinin ağır ve yüzyıllardan bu yana sürüp gelen birikimine sahip olmadığı için, sürekli bir taklit içinde, göstergelerin sürekli güncelliği içinde yaşıyor.” Bu gerekçeden ötürü Amerikan kültürü bütünüyle popüler olarak kabul edilebilir (Aktaran: Güleç, 2006, s.221).

Yapılan araştırma da her ne kadar öğrencilerin çoğunluğunun popüler kültürden çok fazla etkilenmedikleri bulgulanmışsa da, günlük yaşamda öğretim elemanlarına göre doğdukları günden bugüne kadar daha fazla kitle iletişim araçlarıyla iç içe yaşadıkları için Amerikan kültürünün ‘taklit içinde yaşayan’ özentiliğine maruz kalarak büyüdüğü söylenebilir.

Bu sebeple öğrenciler, popüler kültürden günlük yaşamlarında öğretim elemanlarına göre daha fazla etkilenmektedirler.

6.2.Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkileri

Popüler kültürün sanat eğitime etkilerini bulgulamak amacıyla, Tablo 4’de sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının, Tablo 5’de sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat eğitiminde popüler kültürden ne derece etkilendikleri ve Tablo 6’da öğretim

elemanları ile öğrencilerin sanat eğitimine yönelik görüşleri arasındaki fark analiz edilmiştir.

TABLO 4

Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının popüler kültürün sanat eğitimine etkilerine yönelik görüşleri

İfadeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Orta Düzeyde Katılmıyorum		Katılmıyorum		Tamamen katılmıyorum		Toplam		X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	N	%		
23	1	3,4	3	10,3	4	13,8	8	27,6	13	44,8	29	100	4,00	1,16
24	11	37,9	8	27,6	6	20,7	2	6,9	2	6,9	29	100	2,17	1,23
25	5	17,2	10	34,5	10	34,5	2	6,9	2	6,9	29	100	2,52	1,09
26	2	6,9	8	27,6	8	27,6	5	17,2	6	20,7	29	100	3,17	1,26
27	6	20,7	4	13,8	6	20,7	4	13,8	9	31,0	29	100	3,21	1,54
28	8	27,6	9	31,0	4	13,8	3	10,3	5	17,2	29	100	2,59	1,45
29	11	37,9	4	13,8	2	6,9	8	27,6	4	13,8	29	100	2,66	1,56
30	3	10,3	3	10,3	6	20,7	11	37,9	6	20,7	29	100	3,48	1,24
31	6	20,7	6	20,7	6	20,7	9	31,0	2	6,9	29	100	2,83	1,28
32	7	24,1	9	31,0	8	27,6	2	6,9	3	10,3	29	100	2,48	1,24
33	16	55,2	7	24,1	5	17,2	1	3,4	-	-	29	100	1,69	0,89
34	-	-	-	-	7	24,1	10	34,5	12	41,4	29	100	4,17	0,80
35	15	51,7	7	24,1	5	17,2	2	6,9	-	-	29	100	1,79	0,98
36	-	-	1	3,4	12	41,4	7	24,1	9	31,0	29	100	3,83	0,93
37	-	-	2	6,9	2	6,9	7	24,1	18	62,1	29	100	4,41	0,91
38	10	34,5	5	17,2	4	13,8	5	17,2	5	17,2	29	100	2,66	1,54
39	23	79,3	1	3,4	2	6,9	2	6,9	1	3,4	29	100	1,52	1,12
40	17	58,6	7	24,1	4	13,8	-	-	1	3,4	29	100	1,66	0,97
41	21	72,4	1	3,4	3	10,3	4	13,8	-	-	29	100	1,66	1,14
42	23	79,3	2	6,9	3	10,3	1	3,4	-	-	29	100	1,38	0,82
43	21	72,4	3	10,3	3	10,3	1	3,4	1	3,4	29	100	1,55	1,06

İfade 23: Sanatsal kitapları okumayı tercih ederim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının bu görüşe % 3,4 hiç katılmadığı, % 10,3 katılmadığı, % 13,8 orta düzeyde katıldığı, % 27,6 katıldığı ve % 44,8 tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu duruma göre öğretim elemanları $X = 4,00$ ortalama puanla sanatsal kitaplar okumayı tercih etmektedirler.

İfade 24: Çok satan kitapları okumayı tercih ederim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 37,9'unun bu görüşe hiç katılmadığı, % 27,6'sının katılmadığı, % 20,7'sinin orta düzeyde katıldığı, % 6,9'unun katıldığı ve % 6,9'unun tamamen katıldığı görülmektedir. Çok satan kitapların kitlelere yönelik kitaplar olduğu düşünülürse, popüler kültüre hizmet eden bir seçim olduğu söylenebilir. Analiz sonuçlarına bakıldığında, beklenildiği gibi sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğu çok satan kitapları okumayı tercih etmeyerek popüler kültürden etkilenmedikleri görülmektedir.

İfade 25: Güncel kitapları okumayı severim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 17,2'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 34,5'inin katılmadığı, % 34,5'inin orta düzeyde katıldığı, % 6,9'unun katıldığı ve % 6,9'unun tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu durumda sanat eğitimcilerinin güncel kitapları okumayı sevmediği görülmektedir.

İfade 26: Tarih kitapları okumayı severim. Bu görüşe sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 6,9'unun hiç katılmadığı, % 27,6'sının katılmadığı, % 27,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 17,2'sinin katıldığı ve % 20,7'sinin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre sanat eğitimcilerinin çoğunluğu tarih kitapları okumayı sevmedikleri söylenebilir.

İfade 27: Film seçimimi yönetmenine göre yaparım. Bu görüşe sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 20,7'sinin hiç katılmadığı, % 13,8'inin katılmadığı, % 20,7'sinin orta düzeyde katıldığı, % 13,8'inin katıldığı ve % 31'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre öğretim elemanlarının çoğunun film seçimini yönetmenine göre yaptığı görülmektedir.

İfade 28: Film seçimimi afişine ve oyuncularına göre yaparım. Sanat eğitimcilerinin % 27,6'sının bu görüşe hiç katılmadığı, % 31'inin katılmadığı, % 13,8'inin orta düzeyde katıldığı, % 10,3'ünün katıldığı ve % 17,2'sinin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre, sanat eğitimcilerinin çoğunluğu film seçimini afişine ve oyuncularına göre yapmamaktadırlar.

Yönetmenini düşünmeden sadece oyuncu ve afişin ön planda olduğu filmlere yönelik yapılan seçimler, kitleye sunulan para kazanma amaçlı ortaya çıkan filmlerdir. Bu sebeple iyi bir sinema izleyicisi film seçimini afiş ve oyuncular yerine yönetmenine göre yapmalıdır. Bu verilere göre; sanat eğitimcilerinin çoğunun film seçimlerini, filmin afişine ve oyuncularına göre yapmamaları olumlu bir sonuçtur.

İfade 29: Gişe rekorları kıran filmleri izlerim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 37,9'unun bu görüşe hiç katılmadığı, % 13,8'inin katılmadığı, % 6,9'unun orta düzeyde katıldığı, % 27,6'sının katıldığı ve % 13,8'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Gişe rekorları kıran filmlerin kitlelere yönelik filmler olduğu düşünülürse sanat eğitimcilerinin çoğunluğunun popüler kültürden etkilenmeyerek kitleye yönelik filmleri izlemedikleri söylenebilir.

İfade 30: Festival filmleri izlerim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 10,3'ünün bu görüşe hiç katılmadığı, % 10,3'ünün katılmadığı, % 20,7'sinin orta düzeyde katıldığı, % 37,9'unun katıldığı ve % 20,7'sinin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Festival filmlerinin çoğunluğunda yönetmen ön plandadır, bu sebeple film seçimlerinde yönetmeni ön planda tutan sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğu festival filmlerini tercih ettikleri gözlenmiştir

İfade 31: Gittiğim oyunu yönetmenine ve yazarına göre seçerim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının bu görüşe % 20,7'sinin hiç katılmadığı, % 20,7'sinin katılmadığı, % 20,7'sinin orta düzeyde katıldığı, % 31'inin katıldığı ve % 6,9'unun

tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimcilerinin bir kısmı oyun seçimlerini yönetmenine ve yazarına göre yapmadığı söylenebilir.

İfade 32: Gittiğim oyunu afişine ve oyuncularına göre seçerim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 24,1'inin bu görüşe hiç katılmadığı, % 31'inin katılmadığı, % 27,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 6,9'unun katıldığı ve % 10,3'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimcilerinin çoğunluğunun film seçimlerinde olduğu gibi oyun seçimlerini de afişe ve oyunculara göre yapmadıkları söylenebilir.

İfade 33: Gişe rekorları kıran oyunları izlerim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 55,2'sinin hiç katılmadığı, % 24,1'inin katılmadığı, % 17,2'sinin orta düzeyde katıldığı, % 3,4'ünün katıldığı gözlenmiştir. Bu verilere göre sanat eğitimcileri $X=1,69$ ortalama puanla kitleye yönelik hazırlanan, gişe rekorları kıran oyunları tercih etmedikleri söylenebilir.

İfade 34: Şiir okumayı severim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 24,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 34,5'inin katıldığı, % 41,4'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre öğretim elemanlarının şiir okumayı $X=4,17$ ortalama ile sevdiği görülmektedir.

İfade 35: Yaygın olarak İbrahim Sadri ve Ahmet Selçuk İlkan gibi şairlerin şiirlerini okurum. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 51,7'sinin hiç katılmadığı, % 24,1'inin katılmadığı, % 17,2'sinin orta düzeyde katıldığı, % 6,9'unun katıldığı görülmüştür. Bu sonuca göre sanat eğitimcileri beklendiği gibi $X=1,79$ ortalama puanla küçük şairlerin şiirlerini okumadıkları gözlenmiştir.

İfade 36: Melih Cevdet Anday ve Orhan Veli gibi klasikleşmiş şairlerin şiirlerini okurum. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 3,4'ünün katılmadığı, % 41,4'ünün orta düzeyde katıldığı, % 24,1'inin katıldığı, % 31'nin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğunun klasikleşmiş şairlerin şiirlerini okudukları gözlenmiştir.

İfade 37: Galeri Nev, Doku Sanat Galerisi, Galeri Soyut, Siyah Beyaz Sanat Galerisi, Karaca Sanat Galerisi ve Çağdaş Sanatlar Merkezindeki sanat etkinliklerini sıklıkla takip ederim. Sanat eğitimi veren öğretmen elemanlarının % 6,9'unun bu görüşe katılmadıkları, % 6,9'unun orta düzeyde katıldıkları, % 24,1'inin katıldığı, % 62,1'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcilerinin $X=4,41$ ortalama puanla, Ankara'da bulunan önemli sanat merkezlerindeki sanat etkinliklerini takip ettikleri gözlenmiştir.

İfade 38: Ankart Ankara Sanat Fuarı'nı her yıl ilgiyle takip ederim. Sanat eğitimi veren öğretmen elemanlarının % 34,5'inin bu görüşe hiç katılmadığı, % 17,2'sinin katılmadığı, % 13,8'inin orta düzeyde katıldığı, % 17,2'sinin katıldığı, % 17,2'sinin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcilerinin önemli çoğunluğunun her sene Ankara'da düzenlenen ve genellikle küçük resimlere yer veren Ankart'ı takip etmedikleri gözlenmiştir.

İfade 39: Klasik müzik dinlemeyi sevmiyorum. Sanat eğitimi veren öğretmen elemanlarının % 79,3'ünün hiç katılmadığı, % 3,4'ünün katılmadığı, % 6,9'unun orta düzeyde katıldığı, % 6,9'unun katıldığı, % 3,4'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcileri $X=1,52$ ortalama ile klasik müzik dinlemeyi sevdikleri gözlenmiştir.

İfade 40: Klasik müzik dinlemeyi seviyorum ama çok iyi bilmiyorum. Sanat eğitimi veren öğretmen elemanlarının % 58,6'sının bu görüşe hiç katılmadığı, % 24,1'inin katılmadığı, % 13,8'inin orta düzeyde katıldığı ve % 3,4'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcilerinin $X=1,66$ ortalama puan ile klasik müzik dinlemeyi sevdikleri ve çok iyi bildikleri gözlenmiştir.

İfade 41: Modern sanatı sevmem çünkü bana göre herkes yapabilir. Sanat eğitimi veren öğretmen elemanlarının % 72,4'ünün bu görüşe hiç katılmadığı, % 3,4'ünün katılmadığı, % 10,3'ünün orta düzeyde katıldığı ve % 13,8'inin katıldığı

gözlenmiştir. Sanat eğitimcilerinin $X=1,66$ ortalama ile modern sanatı sevdikleri gözlenmiştir.

İfade 42: Bir resmi kimin yaptığını merak etmem. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 79,3'ünün bu görüşe hiç katılmadığı, % 6,9'unun katılmadığı, % 10,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 3,4'ünün katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcileri $X=1,38$ ortalama puan ile bir resmi kimin yaptığını merak ettikleri gözlenmiştir.

İfade 43: Ne olduğu hemen fark edilebilen fotoğraf gibi gerçekçi resimleri severim. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının % 72,4'ünün bu görüşe hiç katılmadığı, % 10,3'ünün katılmadığı, % 10,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 3,4'ünün katıldığı ve % 3,4'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimcilerinin $X=1,55$ ortalama ile küçük resimleri sevmedikleri gözlenmiştir.

Sanat eğitimi sadece eğitim alınan sanat dalını değil, bütün disiplinleri içermelidir. Diğer sanat dallarını takip ederek yapılan seçimler, popüler kültürden uzak, alınan eğitimi destekleyecek nitelikte olmalıdır. Tablo 4'e göre sanat eğitimi veren öğretim elemanları çoğunlukla sanat eğitiminde popüler kültürden etkilenmedikleri gözlenmiştir. Bunun nedeni olarak; sanat eğitimcilerinin, tamamen kitleyi hedef alan çok satan kitaplarını, gişe filmlerini, gişe oyunlarını, küçük şairlerin şiirlerini tercih etmemeleri ve herkesin yorumlamadan algılayabileceği sanat fuarlarından uzak durmaları söylenebilir.

TABLO 5

Sanat eğitimi alan öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitimine etkilerine yönelik görüşleri

İfadeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		N	%	X	SS
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
23	4	3,7	10	9,3	33	30,6	29	26,9	32	29,6	108	100	3,69	1,11
24	28	25,9	29	26,9	26	24,1	20	18,5	5	4,6	108	100	2,49	1,20
25	15	13,9	26	24,1	40	37,0	21	19,4	6	5,6	108	100	2,79	1,09
26	28	25,9	14	13,0	30	27,8	18	16,7	18	16,7	108	100	2,85	1,41
27	8	7,4	20	18,5	36	33,3	24	22,2	20	18,5	108	100	3,26	1,18
28	9	8,3	26	24,1	40	37,0	22	20,4	11	10,2	108	100	3,00	1,09
29	8	7,4	31	28,7	31	28,7	22	20,4	16	14,8	108	100	3,06	1,18
30	3	2,8	17	15,7	42	38,9	27	25,0	19	17,6	108	100	3,39	1,04
31	13	12,0	31	28,7	36	33,3	19	17,6	9	8,3	108	100	2,81	1,12
32	17	15,7	39	36,1	30	27,8	14	13,0	8	7,4	108	100	2,60	1,13
33	27	25,0	36	33,3	27	25,0	11	10,2	7	6,5	108	100	2,40	1,16
34	18	16,7	22	20,4	24	22,2	21	19,4	23	21,3	108	100	3,08	1,39
35	63	58,3	25	23,1	13	12,0	6	5,6	1	0,9	108	100	1,68	0,96
36	15	13,9	15	13,9	31	28,7	22	20,4	25	23,1	108	100	3,25	1,33
37	2	1,9	8	7,4	33	30,6	26	24,1	39	36,1	108	100	3,85	1,06
38	30	27,8	29	26,9	25	23,1	12	11,1	12	11,1	108	100	2,51	1,31
39	46	42,6	31	28,7	12	11,1	11	10,2	8	7,4	108	100	2,11	1,27
40	18	16,7	23	21,3	36	33,3	17	15,7	14	13,0	108	100	2,87	1,25
41	61	56,5	25	23,1	13	12,0	3	2,8	6	5,6	108	100	1,78	1,12
42	72	66,7	19	17,6	9	8,3	2	1,9	6	5,6	108	100	1,62	1,09
43	44	40,7	23	21,3	23	21,3	9	8,3	9	8,3	108	100	2,22	1,29

İfade 23: Sanatsal kitapları okumayı tercih ederim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin bu görüşe % 3,7 hiç katılmadığı, % 9,3 katılmadığı, % 30,6 orta düzeyde katıldığı, % 26,9 katıldığı ve % 29,6 tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimi alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun sanat kitapları okumayı tercih ettikleri gözlenmiştir.

İfade 24: Çok satan kitapları okumayı tercih ederim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 25,9'unun bu görüşe hiç katılmadığı, % 26,9'unun katılmadığı, % 24,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 18,5'inin katıldığı ve % 4,6'sının tamamen katıldığı görülmektedir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin önemli çoğunluğunun kitleyi hedef alarak ortaya çıkarılan çok satan kitapları okumayı tercih etmedikleri gözlenmiştir.

İfade 25: Güncel kitapları okumayı severim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 13,9'unun bu görüşe hiç katılmadığı, % 24,1'inin katılmadığı, % 37'inin orta düzeyde katıldığı ve % 19,4'ünün katıldığı ve % 5,6'sının tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin önemli çoğunluğunun güncel kitapları okumayı tercih etmedikleri söylenebilir.

İfade 26: Tarih kitapları okumayı severim. Bu görüşe Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 25,9'unun hiç katılmadığı, % 13'ünün katılmadığı, % 27,8'inin orta düzeyde katıldığı, % 16,7'sinin katıldığı ve % 16,7'sinin tamamen katıldığı görülmektedir. Bu sonuca göre sanat eğitimi alan öğrencilerin önemli çoğunluğunun tarih kitapları okumayı sevmedikleri gözlenmiştir.

İfade 27: Film seçimimi yönetmenine göre yaparım. Bu görüşe Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 7,4'ünün hiç katılmadığı, % 18,5'inin katılmadığı, % 33,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 22,2'sinin katıldığı ve % 18,5'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğu film seçimlerini yönetmene göre yapmaktadırlar.

İfade 28: Film seçimimi afişine ve oyuncularına göre yaparım. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 8,3'ünün bu görüşe hiç katılmadığı, % 24,1'inin katılmadığı, % 37'sinin orta düzeyde katıldığı, % 20,4'ünün katıldığı ve % 10,2'sinin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrenciler film seçimlerini kısmen de olsa afişe ve oyunculara göre yapmaktadırlar.

Yönetmeni düşünülerek seçim yapılan filmler popüler kültürden uzak filmler olduğu düşünülürse, ifade 27'ye baktığımızda sanat eğitimi alan öğrencilerin bir kısmının film seçimlerini popüler kültürden etkilenmeden yaptıkları söylenebilir. Ancak ifade 28'de film seçimini afişine ve oyuncularına göre yapan öğrencilerin orta düzeyde de olsa katılımı % 37 olarak saptanmıştır. Bu sebeple öğrencilerin diğer bir kısmının da film seçimlerini afişe ve oyunculara göre yaptıkları söylenebilir. Bu sonuçlara göre film seçimlerinde popüler kültürden etkilenmeyen öğrenciler kadar etkilenen öğrenciler olduğu da göz önüne alınmalıdır.

İfade 29: Gişe rekorları kıran filmleri izlerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 7,4'ünün bu görüşe hiç katılmadığı, % 28,7'sinin katılmadığı, % 28,7'sinin orta düzeyde katıldığı, % 20,4'ünün katıldığı ve % 14,8'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre; sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun gişe rekorları kıran filmleri izlemeyi tercih etmedikleri gözlenmiştir.

İfade 30: Festival filmleri izlerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 2,8'inin bu görüşe hiç katılmadığı, % 15,7'sinin katılmadığı, % 38,9'unun orta düzeyde katıldığı, % 25'inin katıldığı ve % 17,6'sının tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun festival filmleri izlemeyi tercih ettikleri gözlenmiştir.

İfade 31: Gittiğim oyunu yönetmenine ve yazarına göre seçerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin bu görüşe % 12'sinin hiç katılmadığı, % 28,7'sinin katılmadığı, % 33,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 17,6'sının katıldığı ve % 8,3'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun oyun seçimlerini yönetmenini ve yazarını düşünmeden yaptıkları gözlenmiştir.

İfade 32: Gittiğim oyunu afişine ve oyuncularına göre seçerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 15,7'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 36,1'inin katılmadığı, % 27,8'inin orta düzeyde katıldığı, % 13'ünün katıldığı ve % 7,4'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin oyun seçimlerini afişine ve oyunculara göre yapmadıkları gözlenmiştir.

İfade 33: Gişe rekorları kıran oyunları izlerim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 25'inin hiç katılmadığı, % 33,3'ünün katılmadığı, % 25'inin orta düzeyde katıldığı, % 10,2'sinin katıldığı ve % 6,5'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin önemli çoğunluğunun çok izlenen oyunları tercih etmedikleri gözlenmiştir.

İfade 34: Şiir okumayı severim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 16,7'sinin hiç katılmadığı, % 20,4'ünün katılmadığı, % 22,2'sinin orta düzeyde katıldığı, % 19,4'ünün katıldığı ve % 21,3'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun şiir okumayı sevdikleri gözlenmiştir.

İfade 35: Yaygın olarak İbrahim Sadri ve Ahmet Selçuk İlkan gibi şairleri okurum. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 58,3'ünün hiç katılmadığı, % 23,1'inin katılmadığı, % 12'sinin orta düzeyde katıldığı, % 5,6'sının katıldığı ve % 0,9'unun tamamen katıldığı görülmüştür. Sanat eğitimi alan öğrenciler $X=1,68$ ortalama puan ile kiç şairlerin şiirlerini okumadıkları gözlenmiştir.

İfade 36: Melih Cevdet Anday ve Orhan Veli gibi klasikleşmiş şairleri okurum. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 13,9'unun hiç katılmadığı, % 13,9'unun katılmadığı, % 28,7'sinin orta düzeyde katıldığı, % 20,4'ünün katıldığı, % 23,1'nin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun klasikleşmiş şairleri okudukları gözlenmiştir.

İfade 37: Galeri Nev, Doku Sanat Galerisi, Galeri Soyut, Siyah Beyaz Sanat Galerisi, Karaca Sanat Galerisi ve Çağdaş Sanatlar Merkezindeki sanat etkinliklerini

sıklıkla takip ederim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 1,9'unun bu görüşe hiç katılmadıkları, % 7,4'ünün katılmadıkları, % 30,6'sının orta düzeyde katıldığı, % 24,1'inin katıldığı ve % 36,1'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. sanat eğitimi alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun önemli sanat merkezlerindeki sanat etkinliklerini takip ettikleri gözlenmiştir.

İfade 38: Ankart Ankara Sanat Fuarı'nı her yıl ilgiyle takip ederim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 27,8'inin bu görüşe hiç katılmadığı, % 26,9'unun katılmadığı, % 23,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 11,1'inin katıldığı, % 11,1'inin tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre; sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun her sene Ankara'da düzenlenen ve genellikle küçük resimlere yer veren Ankart'ı takip etmedikleri gözlenmiştir.

İfade 39: Klasik müzik dinlemeyi sevmiyorum. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 42,6'sının hiç katılmadığı, % 28,7'sinin katılmadığı, % 11,1'inin orta düzeyde katıldığı, % 10,2'sinin katıldığı, % 7,4'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre; sanat eğitimi alan öğrencilerin önemli çoğunluğunun klasik müzik dinlemeyi sevdikleri söylenebilir.

İfade 40: Klasik müzik dinlemeyi seviyorum ama çok iyi bilmiyorum. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 16,7'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 21,3'ünün katılmadığı, % 33,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 15,7'sinin katıldığı ve % 13'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu verilere göre orta düzeyde katılımı olan öğrencilerin çoğunluğuna bakarak kısmen de olsa, klasik müzik dinlemeyi sevdikleri ancak çok iyi bilmedikleri sonucuna varılabilir.

İfade 41: Modern sanatı sevmem çünkü bana göre herkes yapabilir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 56,5'inin bu görüşe hiç katılmadığı, % 23,1'inin katılmadığı, % 12'sinin orta düzeyde katıldığı ve % 2,8'inin katıldığı ve % 5,6'sının tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin $X=1,78$ ortalama puan ile modern sanatı sevdikleri söylenebilir.

İfade 42: Bir resmi kimin yaptığını merak etmem. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 66,7'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 17,6'sının katılmadığı, % 8,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 1,9'unun katıldığı ve % 5,6'sının tamamen katıldığı gözlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin $X=1,62$ ortalama ile bir resmin kimin yaptığını merak ettikleri gözlenmiştir.

İfade 43: Ne olduğu hemen fark edilebilen fotoğraf gibi gerçekçi resimleri severim. Sanat eğitimi alan öğrencilerin % 40,7'sinin bu görüşe hiç katılmadığı, % 21,3'ünün katılmadığı, % 21,3'ünün orta düzeyde katıldığı, % 8,3'ünün katıldığı ve % 8,3'ünün tamamen katıldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre; sanat eğitimi alan öğrencilerin önemli çoğunluğunun küçük resimleri sevmedikleri gözlenmiştir.

Tablo 5'e göre sanat eğitimi alan öğrenciler genel olarak sanat eğitiminde popüler kültürden etkilenmedikleri söylenebilir. sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğu çok satan kitapları okumak yerine sanatsal kitapları tercih etmeleri, şiir okumayı seven, küçük şairlerin şiirlerini okumak yerine klasikleşmiş şairlerin şiirlerini okuyan, önemli sanat merkezlerindeki sanat etkinliklerini takip eden, küçük tablolarla dolu sanat fuarlarıyla ilgilenmeyen klasik müzik dinleyen, modern sanatı kavramış oldukları gözlenmiştir. Ancak film seçimlerine bakıldığında, filmin yönetmenine göre yapan öğrenci sayısı kadar, filmin afişine ve oyuncularına göre de yapan öğrenci sayısı da göz ardı edilemez. Film seçimini afişe ve oyunculara göre yapan öğrencilerin aynı zamanda gişe filmlerini izlemeyi tercih eden öğrenci profili ile aynı olduğu söylenebilir.

TABLO 6
Sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin
görüşlerinin karşılaştırılması

İfadeler		N	X	S	sd	t	p
23	Öğrenci	108	3,69	1,11	135	1,306	0,194
	Öğretim Elemanı	29	4,00	1,16			
24	Öğrenci	108	2,49	1,20	135	1,266	0,208
	Öğretim Elemanı	29	2,17	1,23			
25	Öğrenci	108	2,79	1,09	135	1,187	0,237
	Öğretim Elemanı	29	2,52	1,09			
26	Öğrenci	108	2,85	1,41	135	1,109	0,269
	Öğretim Elemanı	29	3,17	1,26			
27	Öğrenci	108	3,26	1,18	135	0,198	0,843
	Öğretim Elemanı	29	3,21	1,54			
28	Öğrenci	108	3,00	1,09	135	1,681	0,95
	Öğretim Elemanı	29	2,59	1,45			
29	Öğrenci	108	3,06	1,18	135	1,545	0,125
	Öğretim Elemanı	29	2,66	1,56			
30	Öğrenci	108	3,39	1,04	135	0,414	0,680
	Öğretim Elemanı	29	3,48	1,24			
31	Öğrenci	108	2,81	1,12	135	0,053	0,958
	Öğretim Elemanı	29	2,83	1,28			
32	Öğrenci	108	2,60	1,13	135	0,494	0,622
	Öğretim Elemanı	29	2,48	1,24			
33	Öğrenci	108	2,40	1,16	135	3,551	0,003*
	Öğretim Elemanı	29	1,69	0,89			
34	Öğrenci	108	3,08	1,39	135	4,039	0,000*
	Öğretim Elemanı	29	4,17	0,80			
35	Öğrenci	108	1,68	0,96	135	0,584	0,560
	Öğretim Elemanı	29	1,79	0,98			
36	Öğrenci	108	3,25	1,33	135	2,191	0,030*
	Öğretim Elemanı	29	3,83	0,93			
37	Öğrenci	108	3,85	1,06	135	2,614	0,010*
	Öğretim Elemanı	29	4,41	0,91			
38	Öğrenci	108	2,51	1,31	135	0,513	0,609
	Öğretim Elemanı	29	2,66	1,54			
39	Öğrenci	108	2,11	1,27	135	2,288	0,024*
	Öğretim Elemanı	29	1,52	1,12			
40	Öğrenci	108	2,87	1,25	135	4,863	0,269
	Öğretim Elemanı	29	1,66	0,97			
41	Öğrenci	108	1,78	1,12	135	0,521	0,604
	Öğretim Elemanı	29	1,66	1,14			
42	Öğrenci	108	1,62	1,09	135	1,107	0,270
	Öğretim Elemanı	29	1,38	0,82			
43	Öğrenci	108	2,22	1,29	135	2,571	0,011*
	Öğretim Elemanı	29	1,55	1,06			

* p<0,05

Tablo 6'ya bakıldığında 33, 34, 36, 37, 39, 43. ifadelere bakıldığında öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Bu ifadeler şunlardır:

İfade 33: Gişe rekorları kıran oyunları izlerim. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)} = 3,551$, $p < 0.05$). Öğrencilerin ($X=2,40$) öğretim elemanlarından ($X=1,69$) daha fazla gişe rekorları kıran oyunları izlediği görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun sanat eğitiminde popüler kültürün tehlikelerinden yeni yeni haberdar oldukları düşünülürse, kitle iletişim araçları yardımıyla popülerleştirilen gişe oyunlarını, bu yüzden sanat eğitimcilerine göre daha fazla tercih ettikleri söylenebilir.

İfade 34: Şiir okumayı severim. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)} = 4,039$, $p < 0.05$). Öğretim elemanlarının ($X=4,17$) öğrencilerden ($X=3,08$) daha fazla şiir okumayı sevdiği görülmektedir. Öğrencilerin sanat eğitimiyle beraber şiirle tanışmış oldukları düşünülürse, öğretim elemanlarının daha fazla şiir okumaları normal karşılanabilir.

İfade 36: Melih Cevdet Anday ve Orhan Veli gibi klasikleşmiş şairleri okurum. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)} = 2,191$, $p < 0.05$). Öğretim elemanlarının ($X= 3,83$) öğrencilerden ($X=3,25$) daha fazla klasikleşmiş şairleri okuduğu görülmektedir. Sanat eğitiminin en büyük yükümlülüklerinden birinin farklı disiplinlerle iç içe bir eğitim vermek olduğundan sanat eğitimcilerinin öğrencilerden daha fazla klasikleşmiş şairleri okumaları normal karşılanabilir.

İfade 37: Galeri Nev, Doku Sanat Galerisi, Galeri Soyut, Siyah Beyaz Sanat Galerisi, Karaca Sanat Galerisi ve Çağdaş Sanatlar Merkezindeki sanat etkinliklerini sıklıkla takip ederim. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)} = 2,614$, $p < 0.05$). Öğretim elemanlarının ($X=4,41$) öğrencilerden ($X=3,85$) daha fazla sanat etkinliklerini takip ettiği görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin öğretim

elemanlarına göre önemli sanat merkezlerinin henüz farkına varmamış oldukları söylenebilir.

İfade 39: Klasik müzik dinlemeyi sevmiyorum. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)}=, 2,288$ $p<0.05$). Öğrencilerin ($X= 2,11$) öğretim elemanlarına ($X=1,52$) göre klasik müzik dinlemeyi sevmedikleri görülmüştür. Sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun henüz üniversite yıllarında popüler kültürden ve pop müzikten yeni yeni koptukları düşünülürse sanat eğitimi alan öğrencilerin, sanat eğitimcilerine göre klasik müziği sevmemeleri normal karşılanabilir.

İfade 43: Ne olduğu hemen fark edilebilen fotoğraf gibi gerçekçi resimleri severim. Bu ifadeye yapılan t testi sayısal analizi ile iki grup karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir ($t_{(135)}=,2,571$, $p<0.05$). Öğrencilerin ($X=2,22$) fotoğraf gibi gerçekçi resimleri sevmelerindeki katılım öğretim elemanlarının ($X= 1,55$) katılımından daha fazladır. Sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat eğitimi veren öğretim elemanlarına göre kiç kültürün tehlikelerinden haberdar olmadıkları söylenebilir.

Tablo 6'ya göre sanat eğitimi veren öğretim elemanları ile sanat eğitimi alan öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Öğrencilerin popüler kültürden öğretim elemanlarına göre sanat eğitiminde daha fazla etkilendikleri gözlenmiştir.

Doyran'a göre sanat eğitimcisinin görevlerinden biri, her bireyin yaratıcı özelliklerini kullanabilecekleri bir alt yapıyı oluşturabilme çabasıdır (Doyran, 2008, 39). Bu alt yapıyı oluşturma, sadece okul içinde verilen eğitimle değil aynı zamanda katıldıkları sanat etkinliklerinde doğru seçimler yapabilme yetisi kazandırabilmektir.

Buna göre “tüm görsel-işitsel-dokunsal, başka deyişle duyuşsal ve duygusal, giderek zihinsel alanları kapsamakta, resmin yanında şiiri, müziği, yazını, gösteri sanatlarını, hatta basılı malzeme ile kitle iletişim araçlarını ilgi alanı içinde

almaktadır” sanat eğitimi. Hemen her platformda dile getirilen, hedeflenen bu özellikleri içinde barındıran toplumsal yapılanma ile uygulamalardaki eksiklikler arasındaki çelişkiler belki de günümüzde sistematik bir planlamayı artık getirmelidir. Rastlantısallıktan kurtulmanın ön koşulu nasıl bir insan tipi yetiştirilmesi gerekliliğini yeniden tartışılmasıdır (Doyran, 2008, 39-40).

Bu doğrultuda şu sonucu çıkarabiliriz; sanat eğitimi veren öğretim elemanları, sanat eğitimi sistematik bir planlamayla düzenlenmediği için öğrencilerin popüler kültürden etkilenme durumlarını kontrol edememektedirler. Bu planlama öğrencinin okul içinde olduğu kadar okul dışında da eğitimini içeren bir düzenlemeye sahip olmalıdır. Çağımızda sanat eğitimi sadece uygulamaya yönelik bir eğitim olarak algılandığı takdirde, sanat eğitimcisi ne kadar donanımlı olursa olsun öğrencilerin popüler kültürden etkilenmeleri kaçınılmazdır.

6.3. Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması

TABLO 7
Babanın Öğrenim Durumu

Seçenekler	Sayı	%
Okuma yazma bilmiyor	-	-
İlkokul mezunu	19	17,6
Ortaokul mezunu	11	10,2
Lise mezunu	35	32,4
Üniversite mezunu	43	39,8
Toplam	108	100.0

Eğitim düzeyi açısından bakıldığında öğrenci grubunun babalarının % 17,6’sı ilkokul; % 10,2 ortaokul; % 32,4 lise; % 39,8’i üniversite mezunudur. Bu sonuca göre anketi cevaplayan öğrencilerin babalarının çoğunluğu lise ve üniversite mezunudur.

TABLO 8
Annenin Öğrenim Durumu

Seçenekler	Sayı	%
Okuma yazma bilmiyor	6	5,6
İlkokul mezunu	26	24,1
Ortaokul mezunu	10	9,3
Lise mezunu	39	36,1
Üniversite mezunu	27	25,0
Toplam	108	100.0

Eğitim düzeyi açısından bakıldığında öğrenci grubunun annelerinin % 25,0'i üniversite; %36,1'i lise; % 9,3'ü ortaokul; % 24,1'i ilkokul mezunu ve % 5,6'sı okuma yazma bilmiyor. Bu sonuca göre anketi cevaplayan öğrencilerin annelerinin çoğunluğu lise ve üniversite mezunudur

TABLO 9
Aylık Eve Giren Net Gelir

Seçenekler	Sayı	%
500 ytl ve altı	8	7,4
600-1000 ytl	24	22,2
1100-2000 ytl	33	30,6
2100-3000 ytl	26	24,1
3100 ytl ve üstü	17	15,7
Toplam	108	100.0

Gelir durumuna bakıldığında öğrenci grubunun aylık eve giren net gelirinin %7,4'ü 500 ytl ve altı; % 22,2'si 600-1000 ytl arasında; %30,6'sı 1100-2000 ytl arasında; %15,7'si 3100 ytl ve üstü olduğu gözlenmiştir. Bunun sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun aylık eve giren net geliri 1100-2000 ytl arasındadır.

TABLO 10
Çocukluğun Geçtiği Yer

Seçenekler	Sayı	%
Köy	5	4,6
Kasaba/ İlçe	11	10,2
Küçük Şehir	24	22,2
Büyük Şehir	68	63,0
Toplam	108	100.0

Öğrenci grubunun çocukluğunun % 4,6'sı köyde; % 10,2 kasaba/ ilçede ; % 22,2'si küçük şehirde; % 63,0'ü de büyük şehirde geçtiği görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin çocukluğu çoğunlukla büyük şehirde geçtiği görülmektedir.

TABLO 11
Gençliğin Geçtiği Yer

Seçenekler	Sayı	%
Köy	1	0,9
Kasaba/ İlçe	5	4,6
Küçük Şehir	19	17,6
Büyük Şehir	83	76,9
Toplam	108	100.0

Öğrenci grubunun gençliğinin % 0,9'u köyde; % 4,6'sı kasaba/ilçede; % 17,6'sı küçük şehirde; % 76,9'uunn da büyük şehirde geçtiği görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin gençliği çoğunlukla büyük şehirde geçtiği görülmektedir.

TABLO 12

**Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumları İle Popüler
Kültürün Günlük Yaşama Etkileri Arası Varyans Analizi**

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	3	45.76	14,25	3,360	0,023
Grup İçi	104	497.37	4.78		
Toplam	107	543.13			

*p<0.05

Tablo 12’de sanat eğitimi alan öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerinin, öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama yönelik görüşlerini etkileyip etkilemediğini anlamak için uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre F değeri .05 düzeyinde ve 3, 104 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmuştur. Bu duruma göre babaların eğitim düzeylerinin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine ilişkin görüşleri etkilediği sonucuna varılabilir.

TABLO 13

**Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumları İle Popüler
Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup
Karşılaştırmaları**

Gruplar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
İlkokul				
Ortaokul	*			
Lise	*	*		
Üniversite		*		

*p<0.05

Bu değişikliğin hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan Tukey testi sonuçları da Tablo 13’de yansıtılmıştır. Tablo incelendiğinde, babası; ortaokul ve lise mezunu olan öğrencilerle, ilkokul mezunu olan öğrencilerin popüler kültürün

günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark vardır. Ayrıca lise ve üniversite mezunları ile ortaokul mezunları arasında da anlamlı bir fark olduğu söylenebilir.

Bu durumda ilkokul mezunu olan babanın ortaokul ve lise mezunu olan babaya göre yaşadıkları mekanda asılı resimden, giysi seçimine, kitap okuma alışkanlıklarından, tiyatro ve sinemaya gitme sıklığına ve müzik tercihlerine kadar popüler kültürden daha fazla etkilendikleri söylenebilir. Aynı şekilde, lise ve üniversite mezunu olan babanın ortaokul mezunu olan babaya göre yaşadıkları mekanda asılı resmin seçimi, giysi seçimi, kitap okuma alışkanlıkları, tiyatro ve sinemaya gitme sıklıkları, müzik seçimleri gibi günlük yaşama yönelik aktivitelerin farklı olduğu düşünülebilir. Bu durumda babanın öğrenim durumu, öğrencinin günlük yaşamında popüler kültürden etkilenmesinde önemli bir ölçüt olduğu söylenebilir.

TABLO 14

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkileri Arası Varyans Analizi

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	4	6,48	1,618	0.752	0.612
Grup İçi	103	204,69	1,987		
Toplam	107	211.17			

*p<0.05

Tablo 14’de sanat eğitimi alan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerinin, öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama yönelik görüşlerini etkileyip etkilemediğini anlamak için uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre F değeri .05 düzeyinde ve 4, 103 serbestlik derecesinde anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Sanat eğitimi alan öğrencilerin ailelerinin öğrenim durumları ile popüler kültürün günlük yaşama etkileri arasındaki ilişkiye baktığımızda, öğrenci,

babanın öğrenim durumuyla popüler kültürden günlük yaşamda etkilenirken, annenin öğrenim durumuyla popüler kültürden günlük yaşamda etkilenmemiştir. Popüler kültürde günlük yaşamı; yaşanan mekanda ne tarz bir resim asılı olduğu, kitap okuma alışkanlığı, tiyatro ve sinemaya gitme sıklığı, müzik türü tercihleri ve giysi seçimi olarak tanımlarsak; öğrencilerin bu gibi seçimleri yaparken babalarından annelerine göre daha fazla etkilenmiş olduğu söylenebilir.

TABLO 15

**Sanat Eğitimi alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün
Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Arasında Varyans Analizi**

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	4	21,78	5.446	4,111	0,013
Grup İçi	103	128,03	1,243		
Toplam	107	149.81			

*p<0.05

Tablo 15'e göre sanat eğitimi alan öğrencilerin evlerine giren net gelirin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu söylenebilir. Bu fark Tablo 16'da Tukey testi uygulanarak gösterilmiştir. Bu tabloya göre, evine giren net gelir 500 ytl ve altı, 600-1000 ytl ve 1100-2000 ytl arasında olan öğrenci ile net geliri 3100 ytl ve üstü olan öğrencinin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında bir fark söz konusudur. Ayrıca, evine giren net gelir 500 ytl ve altı, 600-1000 ytl ve 1100-2000 ytl olan öğrenci ile net geliri 2100-3000 ytl olan öğrencinin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında da anlamlı bir fark gözlenmiştir.

TABLO 16

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları

Gruplar	500 ytl ve altı	600-1000 ytl	1100-2000 ytl	2100-3000 ytl	3100 ytl ve üstü
500 ytl ve altı			*	*	*
600-1000 ytl				*	*
1100-2000 ytl				*	*
2100-3000 ytl					
3100 ytl ve üstü					

*p<0.05

Bu araştırma da günlük yaşam olarak ele alınan; kitap satın alma durumunun, tiyatro ve sinemaya gitme sıklığının, giysi satın almanın, ünlü ressamların orijinal tablolarına ya da benzerlerine sahip olmanın maddi olanaklara bağlı olduğu düşünülürse Tablo 16’da özellikle aylık geliri 500 ytl ve altında olan öğrencilerin yaşam koşullarında öncelikleri diğer gelirlere göre farklı olduğu düşünülebilir. Bu durumda, eve giren net gelir ile popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşlerin farklılık gösterdiği söylenebilir.

TABLO 17

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	3	14,35	4,785	4.873	0,012
Grup İçi	104	105,44	1,014		
Toplam	107	149.81			

*p<0.05

Bu tabloya göre, çocuklarını farklı yerlerde geçiren öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama yönelik farklı görüşleri olduğu söylenebilir. Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu anlayabilmek için Tukey testi uygulanmıştır. Tablo 18’den de anlaşılabacağı gibi, dört grup arasında yapılan karşılaştırmada üç tanesine ait test değeri 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu duruma göre çocukluğu ilçede, küçük şehirde ve büyük şehirde geçen öğrencilerle, çocukluğu köyde geçmiş olan öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir.

TABLO 18
Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler
Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup
Karşılaştırmaları

Gruplar	Köy	Kasaba/ İlçe	Küçük Şehir	Büyük Şehir
Köy				
Kasaba/ İlçe	*			
Küçük Şehir	*			
Büyük Şehir	*			

*p<0.05

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun çocukluğu büyük şehirde geçmiştir. Bununla birlikte sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yerin popüler kültürün günlük yaşamlarında etkili olduğu gözlenmiştir. Günlük yaşamlarında köyde yetişen öğrenci ile ilçede, küçük şehirde ve büyük şehirde yetişen öğrencilere göre popüler kültürden daha farklı etkilendikleri söylenebilir. Günlük yaşamda; sosyal aktivitelerin genellikle büyük şehirde ve küçük şehirde köye kıyasla daha yaygın olduğu göz önünde tutulmalıdır. Bu sebeple, çocukluğu köyde geçmiş öğrencinin, büyük şehir ve küçük şehirde yetişmiş olan öğrenciyle günlük yaşama yönelik görüşleri arasında farklılık görülebilir.

TABLO 19

**Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Gençliklerinin Geçtiği Yer İle Popüler
Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi**

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	4	3,58	1,287	0.829	0.559
Grup İçi	103	207,58	1,996		
Toplam	107	211.16			

*p<0.05

Sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yere kıyasla gençliklerinin geçtiği yerin, popüler kültürün günlük yaşamlarına bir etkisi olduğu görülmemiştir. Bunun nedeni olarak, Tablo 10'a baktığımızda anketi cevaplayan öğrencilerin önemli çoğunluğunun çocukluğu büyük şehirde geçmiştir. Aynı şekilde Tablo 11'de öğrencilerin büyük bir bölümünün gençliği de büyük şehirde geçmiştir. Popüler kültürün, özellikle büyük şehre göç etmiş kişilerde etkili olduğu düşünüldüğünde; sanat eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğu bu göçü yaşamadığından dolayı popüler kültürden etkilenmediği görülmektedir.

6.4. Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri İle Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması

TABLO 20

**Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumları İle Popüler
Kültürün Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi**

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	3	3,01	1,578	1,170	0,474
Grup İçi	104	145.50	1,399		
Toplam	107	148.51			

*p<0.05

Sanat eğitimi alan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri; popüler kültürün günlük yaşama yönelik görüşlerinde etkili olurken; sanat eğitime ilişkin görüşlerinde etkili olmadığı gözlenmiştir. Tablo 22’de görüldüğü gibi, sanat eğitimi alan öğrenciler, popüler kültürden babalarından çok annelerinden etkilendikleri söylenebilir.

TABLO 21

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	4	20.78	5,195	3.83	0,006
Grup İçi	103	139.24	1,358		
Toplam	107	160,02			

*p<0.05

Tablo 21’de sanat eğitimi alan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerinin, öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitime yönelik görüşlerini etkileyip etkilemediğini anlamak için uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre F değeri .05 düzeyinde ve 3, 104 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmuştur. Bu durumda; sanat eğitimi alan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerinin popüler kültürün sanat eğitime etkilerine ilişkin görüşlerini etkilediği sonucuna varılabilir.

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkileri Arası Varyans Analizi (Tablo 14) ne baktığımızda; sanat eğitimi alan öğrencilerin annelerinin öğrenim durumlarının popüler kültürden günlük yaşama yönelik görüşlerini etkilemezken, sanat eğitime yönelik görüşlerini etkilemiştir. Buna göre öğrencilerin günlük yaşamında anneden çok babadan etkilendiği sonucuna varılabilir.

TABLO 22
Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumları İle Popüler
Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup
Karşılaştırmaları

Gruplar	Okumaz yazmaz	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Okumaz yazmaz					
İlkokul	*				
Ortaokul	*				
Lise	*	*			
Üniversite	*				

*p<0.05

Annelerinin eğitim düzeyi farklı olan öğrencilerin görüşleri arasındaki farkı görebilmek için Tukey testi uygulanmıştır. Tablo 22’de belirtilen Tukey testi sonuçlarına göre anneleri okuma yazma bilmeyen öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri ile anneleri ilkokul, ortaokul lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklar gözlenmiştir.

Sanat eğitimi alan birey sadece okul içinde gerçekleşen derslerle öğrenim görmez. Sanat eğitimi; okul dışında yaşadığı çevreyle bütünleşir. Bunun sonucunda, sanat eğitimi alan öğrencilerin okul dışında vakit geçirdiği insanların da bir yerde sanat eğitiminin bir parçası olarak düşünülebilir. Arkadaş ortamı öğrencinin seçimidir ve kendini popüler kültürden uzak tutmaya çalışan birey bu seçimini o doğrultuda yapar. Ancak aile seçimi söz konusu olmadığından, eğitim alan bir aile de yetişen öğrenci ile eğitim almayan öğrenci arasında fark olabilir. Bunun sonucunda Tablo 22’ye baktığımızda, annesi okuma yazma bilmeyen öğrenciyle, annesi üniversite, lise, ortaokul ve ilkokul mezunu olan öğrenci arasında fark olması; öğrencinin kitap seçimini, film seçimini, oyun seçimini, şair seçimini ve hatta duvarına astığı resim seçiminin de göz önüne aldığı ölçütler sanat eğitimi dışında annenin eğitim durumuna göre de belirlendiği söylenebilir. Ancak bu durumun tersi

de yaşanabilir: Aldığı sanat eğitimi ile popüler kültürün yarattığı tehlikelerin farkında olan öğrenci, bunu aile ortamına da yansıtarak bu tehlikelerin farkındalığını aile ortamına da yansıtabilir.

TABLO 23

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Görüşleri Arasında Varyans Analizi

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	4	19.36	4,840	3,916	0,014
Grup İçi	103	128,83	1,251		
Toplam	107	148.19			

*p<0.05

Bu tabloya göre, ekonomik durumları birbirinden farklı olan öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitimine etkilerine yönelik görüşleri arasında farklılık olduğu gözlenmiştir. Bu farklılıkların hangi gruplar içinde olduğunu saptamak için yapılan Tukey testi Tablo 24’de gösterilmiştir.

TABLO 24

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Eve Giren Net Gelirleri İle Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup Karşılaştırmaları

Gruplar	500 ytl ve altı	600-1000 ytl	1100-2000 ytl	2100-3000 ytl	3100 ytl ve üstü
500 ytl ve altı				*	*
600-1000 ytl				*	*
1100-2000 ytl				*	*
2100-3000 ytl					
3100 ytl ve üstü					

*p<0.05

Tablo 24'e göre eve giren net gelir durumu 500 ytl ve altı, 600-1000 ytl, 1100-2000 ytl arasında olan öğrenciler ile 2100-3000 ytl arasında olan öğrencilerin popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında farklılıklara rastlanmıştır. Bunun yanında eve giren net gelir durumu 500 ytl ve altı, 600-1000 ytl, 1100-2000 ytl arasında olan öğrenciler ile 3100 ytl ve üstü olan öğrencilerin de popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı farka rastlanmıştır. Bu durumda; aylık geliri 3100 ytl ve üstünde olan öğrencilerin yaşam koşullarında öncelikleri, diğer gelirlere göre farklılık göstereceğinden, günlük yaşama yönelik görüşleri gibi sanat eğitime ilişkin görüşleri de farklı olabilir.

TABLO 25

Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	3	14,99	4,998	3,926	0,023
Grup İçi	104	157,67	1,516		
Toplam	107	172,66			

*p<0.05

Tablo 25'de sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yer ile popüler kültürün sanat eğitime etkilerine yönelik görüşlerini etkileyip etkilemediğini anlamak amacıyla uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçları gösterilmiştir.

TABLO 26
Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Çocukluklarının Geçtiği Yer İle Popüler
Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Çoklu Grup
Karşılaştırmaları

Gruplar	Köy	Kasaba/ İlçe	Küçük Şehir	Büyük Şehir
Köy				
Kasaba/ İlçe				
Küçük Şehir				
Büyük Şehir			*	

*p<0.05

Tablo 26’da da çocukluğu küçük şehirde geçen öğrenci ile, büyük şehirde geçen öğrenci arasında olan farkı gösteren Tukey testi sonuçları gösterilmiştir. Sanat eğitimi alan ve çocukluğu küçük şehirde geçen öğrencilerin, çocukluğu büyük şehirde geçen öğrencilere göre popüler kültürden sanat eğitiminde farklı etkilendikleri gözlenmiştir. Bunun sebebi olarak, büyük şehirde gerçekleşen sanat etkinliklerinin küçük şehre kıyasla daha fazla olması olabilir.

TABLO 27
Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Gençliklerinin Geçtiği Yer İle Popüler
Kültürün Sanat Eğitime Etkilerine Yönelik Görüşleri Arası Varyans Analizi

Varyans kaynağı	Sd	KT	KO	F	p
Gruplar Arası	4	3,914	1,400	0.985	0.565
Grup İçi	103	146.039	1,404		
Toplam	107	149.95			

*p<0.05

Tablo 27'deki Varyans analizine göre sanat eğitimi alan öğrencilerin gençliklerinin geçtiği yer ile popüler kültürün sanat eğitime etkileri arasında anlamlı bir farka rastlanmadığı görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına baktığımızda, sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının çoğunluğunun giysi seçiminden, dinlediği müzik türüne kadar popüler kültürden kendilerini arındırmış olduğu söylenebilir. Bu durumda sanat eğitimi almış öğrencilerin, öğretim elemanlarının da etkisiyle, popüler kültürün tehlikelerini göz ardı etmedikleri görülmektedir. Ayrıca, popüler kültürün öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına göre farklı etkilere sahip olduğu söylenebilir.

BÖLÜM VII

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

7.1. Sonuç

1- Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre popüler kültürün; sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının günlük yaşamlarında çok fazla etkili olmadığı gözlenmiştir. Genel olarak sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının günlük yaşamlarında, giysi seçiminde yaptıkları tercih sebeplerine bakıldığında çoğunlukla markayı önemsemedikleri görülmüştür. Öğretim elemanlarının sinemaya gitmeyi sevdikleri gözlenmiş ancak film seyretme sıklığının daha az olduğu saptanmıştır. Genellikle tiyatroya gitmeyi seven çoğunluğun oyun izleme alışkanlıkları çok düşük olarak bulgulanmıştır. Ayrıca büyük bir çoğunluğun pop ve arabesk müziği hiç dinlemedikleri gözlenmiş, jazz müziği dinleme oranları klasik müzik dinleme oranlarına göre daha fazla olduğu bulgulanmıştır. Bununla birlikte sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının yaşadıkları mekanın duvarlarında küçük tablolar yerine ünlü ressamların eserlerine yer verdikleri gözlenmiştir.

2- Sanat eğitimi alan öğrencilerin de günlük yaşamlarında popüler kültürden çok fazla etkilenmedikleri gözlenmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, giysi seçimlerinde markadan çok karakterlerine uygunluğu önemseydiği görülmüştür. Çoğunluğun sinemaya gitmeyi sevdikleri gözlenmiş ancak sinemaya gitme sıklıkları düşük olarak saptanmıştır. Aynı şekilde bir oyunu izleme sıklıkları, tiyatroyu sevmeye düzeylerine göre çok düşük olarak saptanmıştır. Genel olarak arabesk müziği hiç dinlemedikleri görülmüştür. Pop müziği çoğunluğun hiç dinlemediği gözlenmiş ancak çok yüksek bir oranda olmamakla beraber dinleyen kesiminde olduğu gözlenmiştir. Klasik ve jazz müziği dinleme oranları pop ve arabesk müzik dinleme oranlarına göre daha fazladır. Yaşadıkları mekanın duvarlarında önemli bir çoğunluğun küçük tablolara asmadıkları ancak ünlü ressamların eserlerine de çok fazla yer vermedikleri gözlenmiştir.

3- Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının çoğunlukla sanat eğitiminde popüler kültürden etkilenmedikleri gözlenmiştir. Öğretim elemanlarının genel olarak güncel kitaplara oranla sanat kitapları okumayı tercih ettiği gözlenmiştir. Film seçimlerini genellikle oyunculara ya da afişe göre yapmaya oranla yönetmenine göre yaptıkları saptanmıştır. Ayrıca gişe rekorları kıran filmleri izlemek yerine genel olarak festival filmlerini tercih ettikleri görülmüştür. Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının büyük bir oranla gittikleri oyunları, oyunun yönetmeni ve yazarına göre yapmadıkları gözlenmiştir. Aynı zamanda çok seyredilen oyunları da izlemeyi önemli bir çoğunlukla tercih etmedikleri görülmüştür. Öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun şiir okumayı sevdikleri gözlenmiş ve popüler şairlerin şiirlerini okumayı önemli ölçüde tercih etmedikleri saptanmıştır. Ankara’da yaşayan öğretim elemanlarının genellikle kiç ürünler sergileyen Ankart Sanat Fuarını takip etmedikleri ve Ankara’nın önemli sanat galerilerindeki sanat etkinliklerine sıklıkla katıldıkları bulgulanmıştır. Sanat eğitimcilerinin kayda değer orandaki çoğunluğunun modern sanatı sevdiği, bir resmin yaratıcısının kim olduğunu merak ettikleri ve kiç resimlerden hoşlanmadıkları saptanmıştır.

4- Sanat eğitimi alan öğrencilerin önemli çoğunluğunun sanat eğitiminde popüler kültürden etkilenmedikleri gözlenmiştir. Öğrencilerin genel olarak çok satan kitaplar yerine sanatsal kitaplar okumayı tercih ettikleri gözlenmiştir. Genellikle film seçimini yönetmene göre yapan öğrenciler filmin afişini ve oyuncularını da seçimlerinde göz ardı etmemişlerdir. Öğrencilerin şiir okumayı sevme düzeyleri çok yüksek olmamakla birlikte, popüler şairler yerine klasikleşmiş şairlerin şiirlerini okumayı tercih edenler çoğunluktadır. Öğrencilerin genelinin Ankara’da bulunan önemli sanat galerilerindeki sanat etkinliklerini takip etmelerinin yanı sıra Ankart Sanat Fuarı’nı aynı önemle katılmadıkları saptanmıştır. Bunu yanı sıra modern sanatı seven öğrenci sayısı oldukça yüksektir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bir resmin yaratıcısının kim olduğunu merak ettikleri ve aynı zamanda kiç resimleri sevmedikleri gözlenmiştir.

5- Sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının ve sanat eğitimi alan öğrencilerin genel olarak sanat eğitiminde popüler kültürden etkilendikleri gözlenmiştir. Ancak öğrencilerin öğretim elemanlarına göre sanat eğitiminde popüler kültürden daha fazla etkilendikleri saptanmıştır.

Tablo 3’de 8, 11, 12, 22. ifadelere bakıldığında öğretim elemanları ve öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama yönelik görüşleri arasında farklılık gözlenmiştir:

İfade 8’e göre, öğrencilerin giysi seçiminde karakteri ön plana çıkarmadaki katılımı sanat eğitimcilerinin katılımından daha fazladır.

İfade 11’e göre, öğretim elemanlarının yaşadıkları mekanda öğrencilerden daha fazla ünlü ressamın eserlerini bulundurmaktadır.

İfade 12’ye göre, öğrencilerin yaşadıkları mekanda öğretim elemanlarından daha fazla ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler bulundurdıkları gözlenmiştir.

İfade 22’ye göre, öğretim elemanları, öğrencilerden daha fazla caz müzik dinledikleri gözlenmiştir.

6- Anket sonuçlarına göre sanat eğitimi alan öğrencilerin anne ve babalarının çoğunluğu lise ve üniversite mezunudur. Bununla birlikte çok yüksek olmamakla birlikte annesi okuma yazma bilmeyen öğrencilere de rastlanmıştır. Ayrıca annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin de kayda değer bir çoğunluğa sahip olduğu söylenebilir.

7- Öğrencilerin evlerine giren net gelirlerine bakıldığında; geliri 1100-2000 ytl arası olan öğrenciler çoğunlukta olduğu görülmüştür. Aynı zamanda geliri 600-1000 ytl arası ve 2100-3000 ytl arasında olan öğrenci sayısı da oldukça

yüksektir. Anket analizlerine göre öğrencilerin ekonomik durumu, popüler kültürün sanat eğitimlerini ve günlük yaşamlarını etkilemektedir.

8- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun çocukluğu ve gençliği büyük şehirde geçmiştir. Bununla birlikte sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yerin popüler kültürün günlük yaşamlarında ve sanat eğitimlerinde etkili olduğu gözlenmiştir. Günlük yaşamlarında köyde yetişen öğrenci ile ilçede, küçük şehirde ve büyük şehirde yetişen öğrencilere göre popüler kültürden daha farklı etkilendikleri söylenebilir. Aynı şekilde sanat eğitiminde küçük şehirde büyüyen öğrencilerin büyük şehirde büyüyen öğrencilere göre popüler kültürden etkilendiği görülmüştür. sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yere kıyasla gençliklerinin geçtiği yer popüler kültürün günlük yaşamlarına ve sanat eğitimlerine bir etkisi olduğu görülmemiştir.

7.2. Öneriler

Araştırmadan elde elden bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Uygulamaya yönelik öneriler;

1- Öğretim elemanlarının, öğrencilerine popüler kültürden uzak kalmaları yönünde örnek olmaları ve etkili rehberlik etkinliklerinde bulunmaları yönünde planlı çalışmalarda bulunmaları gereklidir.

2- Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin, farklı disiplinlerden okul içinde de yararlanmaları sağlanabilir, okul donanımı bu yönde hazırlanabilir.

3- Sanat eğitimi veren üniversitelerdeki öğrencilerin, eğitim aldıkları sanat dalı dışındaki disiplinlerde yönelik ders programları sağlanabilir. Bu sayede öğrencinin sanat etkinliklerine yönelik seçimlerinde popüler kültürden uzak durması

sağlanarak, kazandıkları bakış açılarıyla izledikleri filminden dinledikleri müziğe kadar yaptıkları tercihler sanat eğitimcileri kadar gelişebilir.

Araştırmaya yönelik öneriler,

1- Benzer konuda uzun vadeli öğrencileri izlemeye dayalı nitel araştırmalar yapılabilir.

2- Diğer tüm eğitim alanlarında popüler kültürün etkilerini hafifletmek amacıyla, sanat eğitiminin önemini bulgulayan araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

AKYILDIZ, A. (2006). Sanat Ve Popüler Kültür. **8. Ulusal Sanat Sempozyumu**, 18-20 Ekim. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. Ankara.

ANTMEN, A. (2008). 20.yy. **Batı Sanatında Akımlar**. İstanbul: Sel Yayıncılık.

ASLIŞEN, M. (2006). Postmodernizm Süreçte Kitsch Olgusu. (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Cilt No:1, 187093).

AYDOĞMUŞ, H. (2006). Popüler Kültürün Lise Gençliğine Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi.

BAUDRİLLARD, J (2004). **Tüketim Toplumu**. (İkinci Basım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

BAUDRİLLARD, J (1988). **Metinler ve Söyleşiler**. (Birinci Basım). Çeviren: Oğuz Adanır. İzmir: Ajans Tümer.

BAUDRİLLARD, J (1998). **Simülakrlar ve Simülasyon**. (Birinci Baskı). Çeviren: Oğuz Adanır. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları..

ÇADIRCI, O. (2007). **Simülasyon Evreninde Görüntü estetiği ya da Anything Goes**. Rh+ Sanart Dergisi, Temmuz- Ağustos. Sayı 42.

ÇADIRCI, O. (2008). **Düş/ün/Sel Sentezden Sanat Eğitime**. Rh+ Sanart Dergisi, Nisan. Sayı 50.

ÇAĞAN, K (2003) **Popüler Kültür ve Sanat**. (Birinci Basım). Ankara: Altınküre Yayınları.

DASTARLI, E. (2007). **Sanatın Kiçi**. Rh+ Sanart Dergisi, 14.

DOKAK, H. (2008). **Üniversiteler Ne Yapmalı?**. Rh+ Sanart Dergisi Nisan, Sayı 50.

DOYRAN, Y. (2008). **Üniversitelerimizde Sanat Eğitiminde Temel Sorunlara Yaklaşım**. Rh+ Sanart Dergisi Nisan. 38.

ERBAY, M. (1997). **Sanat Eğitimi Yöntemleri Üzerine Tartışmalar**. Anadolu Sanat. Sayı:7

ERBAY, M. (2000). **Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi**. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbacılık.

EROL, İ (1999). Türkiye’de Popüler Sanat ve Kitsch (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Cilt no 1, 81836).

ELTUGAY, Özer (1999). Popüler Kültür ve Yabancılaşma. **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yüksek Lisans Tezi).**

GANS, H.J. (2007) **Popüler Kültür ve Yüksek Kültür**. (İkinci Baskı). Çeviren: Emine Onaran İncirlioğlu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

GENÇAYDIN, Z. (1990). **Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları**. Ankara: Türkiye Eğitim Derneği Yayınları.

GERMANER, S. (1997). **1960 Sonrası Sanat: Akımlar Eğilimler, Gruplar, Sanatçılar**. (Birinci Baskı). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

GİDERER, H. (2003). **Resmin Sonu**. (Birinci Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi

GÜLEÇ, E. (2006). Sanat ve Popüler Kültür. **8. Ulusal Sanat Sempozyumu**, 18-20 Ekim. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. Ankara.

HANÇERLİOĞLU, O. (1989). **Felsefe Sözlüğü**. İstanbul: Remzi Kitabevi

İLK YAZ, A. (2004). **Sanat Eğitimi 2 Sempozyumu**. 28-29-30 Nisan. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. Ankara.

İLK YAZ, A. (2008). **Kiçin Dayanılmaz Hafifliği**. Hayal Dergisi, 25.

KAHRAMAN, H (2003). **Kitle Kültürü Kitlelerin Afyonu**. (Birinci Baskı). İstanbul: Agora Kitaplığı.

KAHRAMAN, H (2005). **Sanatsal Gerçeklikler, Olgular ve Öteleri...** (Üçüncü Baskı). İstanbul: Agora Kitaplığı.

KARASAR, N. (1991). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara

KUMRAL, Ç (1996). Türkiye’de Popüler Kültürün Yönelimleri Ve Plastik Sanatlar Eğitimine Etkisi (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Cilt no1, 41505).

LYNTON, N (2004). **Modern Sanatın Öyküsü**. (Üçüncü Baskı). Çeviren: Cevat Çapan, Sadi Öziş. İstanbul: Remzi Kitabevi.

MAKTAV, H. (1993). Türkiye’de Popüler Kültür ve Televizyon. (Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Cilt No: T-24287).

MÜLAYİM, S. (1994). **Sanata Giriş**, (2. Baskı). İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.

OKTAY, A. (2002). **Türkiye’de Popüler Kültür**. İstanbul: Everest Yayınları

ÖZBEK, M. (1990) **Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski**. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

ÖZSOY, T. (2007). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Popüler Kültür Görünümlerine Estetik Yönden Eleştirileri (Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi).

SAN, İ (2003). **Sanat Eğitimi Kuramları**. Ankara: Ütopya Yayınları

Sanat Dünyamız (1995). **Avant-Garde 1945-1995 Son Yarım Yüz Yılın Sanat Akımları, Kavramları** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Sayı:59

SOMBART, W. (1998). **Aşk, Lüks ve Kapitalizm**. (Birinci Basım) Çeviren: Necati Akça. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

ŞAYLAN, G.(2006). **Postmodernizm**. (Üçüncü Basım). Ankara: İmge Kitabevi.

TEZCAN, M. (1997). **Kültürel Antropoloji**. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Yayınlar Dairesi Başkanlığı Kültür Eserleri Dizisi/199.

TURANİ, A (2003). **Çağdaş Sanat Felsefesi**. (Dördüncü Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

TÜRKDOĞAN, T. (2004). **Çağdaş Sanat**. (Birinci Basım). Ankara: Piramit Yayıncılık.

UYGUR, N. (1996). **Kültür Kavramı**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

YEL, A. (1999). Popüler Kültür ve Ülkemizdeki Empoze Kültür. **Köprü Dergisi**, 67. <http://www.koprudergisi.com> adresinden 26 Haziran 2007 tarihinde alınmıştır.

YILMAZ, M. (2004). **Sanatın Felsefesi Felsefenin Sanatı**. Ankara: Ütopya Yayınevi.

YILMAZ, M. (2006). **Modernizmden Postmodernizme Sanat**. Ankara: Ütopya Yayınevi.

EKLER

EK-1: Öğrenciye Uygulanan Bilgi Toplama Formu

BİLGİ TOPLAMA FORMU

Değerli Öğrenci, bu araştırma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Mesleki Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Master Programı gereği olarak yapılmaktadır.

Araştırmanın amacı; “Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkileri”ni belirlemektir.

Bilgi toplama formunda toplam 47 ifade bulunmaktadır. Bunlardan hiçbirinin kesin, doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Bilgi toplama formunun geçerliliği verilecek cevapların içtenliğine bağlıdır. Bu nedenle bu ifadeleri dikkatle okuyup, uygun bulduğunuz ifadenin önüne (X) işareti koyunuz. İfadeler için 5 Tamamen Katılıyorum, 4 Katılıyorum, 3 Orta Düzeyde Katılıyorum, 2 Katılmıyorum, 1 Hiç Katılmıyorum şeklinde bir puanlama yapılmıştır. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız.

Bilgi toplama formundaki ifadeleri cevaplayarak, araştırmama katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Araştırma Görevlisi
Banu YÜCEL

Gazi Üniversitesi
Mesleki Eğitim Fakültesi
Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü
Mesleki Resim Ana Bilim Dalı

BÖLÜM I**Sosyo- Ekonomik Durum**

- 1) Cinsiyetiniz: Erkek () Bayan: ()
- 2) Babanızın Öğrenim Durumu
- ()Okuma-yazma bilmiyor ()İlkokul mezunu ()Ortaokul mezunu
()Lise ()Üniversite
- 3) Annenizin Öğrenim Durumu
- ()Okuma-yazma bilmiyor ()İlkokul mezunu ()Ortaokul mezunu ()Lise
()Üniversite
- 4) Aylık evinize giren net gelir ne kadardır?
- ()500 ytl ve altı ()600-1000 ytl ()1100-2000 ytl ()2100-3000 ytl
()3100 ytl ve üstü
- 5) Çocukluğunuz nerede geçti?
- () Köy ()Kasaba/ İlçe ()Küçük Şehir ()Büyük Şehir
()Diğer (yazınız)
- 6) Gençliğiniz nerede geçti?
- ()Köy
()Kasaba/ İlçe
()Küçük Şehir
()Büyük Şehir
()Diğer (yazınız)

BÖLÜM II

Günlük Yaşam

İFADELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
7) Giysi seçimimi yaparken markasını önemserim.					
8) Giysi seçimimi yaparken genellikle karakterime uygunluğunu önemserim					
9) Giydiğim kıyafetin yıprandığını fark ettiğim zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım					
10) Giydiğim kıyafetin modasının geçtiğini düşündüğüm zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım					
11) Yaşadığım mekanın duvarlarında ünlü ressamların orijinal tabloları ya da benzerleri asılıdır.					
12) Yaşadığım mekanın duvarlarında ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler asılıdır.					
13) Kitap okuma alışkanlığım vardır					
14) Ayda en az bir kitap okurum					
15) Sinemaya gitmeyi severim					
16) Ayda en az bir film seyredirim					
17) Tiyatroyu çok severim					
18) Ayda en az bir oyun izlerim					
19) Arabesk müzik dinlerim					
20) Pop müzik dinlerim					
21) Klasik müzik dinlerim					
22) Jazz dinlerim					

BÖLÜM III

Sanat eğitimi

İFADELER	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Orta Düzeyde Katılıyor	Katılmıyor	Hiç Katılmıyor
23) Sanatsal kitapları okumayı tercih ederim					
24) Çok satan kitapları okumayı tercih ederim					
25) Güncel kitapları okumayı severim					
26) Tarih kitapları okumayı severim					
27) Film seçimimi yönetmenine göre yaparım					
28) Film seçimimi afişine ve oyuncularına göre yaparım					
29) Gişe rekorları kıran filmleri izlerim					
30) Festival filmleri izlerim					
31) Gittiğim oyunu yönetmenine ve yazarına göre seçerim					
32) Gittiğim oyunu afişine ve oyuncularına göre seçerim					
33) Gişe rekorları kıran oyunları izlerim					
34) Şiir okumayı severim					
35) Yaygın olarak İbrahim Sadri ve Ahmet Selçuk İlkan gibi şairleri okurum					
36) Melih Cevdet Anday ve Orhan Veli gibi klasikleşmiş şairleri okurum					

37) Galeri Nev, Doku Sanat Galerisi, Galeri Soyut, Siyah Beyaz Sanat Galerisi, Karaca Sanat Galerisi ve Çağdaş Sanatlar Merkezindeki sanat etkinliklerini sıklıkla takip ederim.					
--	--	--	--	--	--

İFADELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Düzeyde	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
38) Ankart Ankara Sanat Fuarı'nı her yıl ilgiyle takip ederim					
39) Klasik müzik dinlemeyi sevmiyorum					
40) Klasik müzik dinlemeyi seviyorum ama çok iyi bilmiyorum					
41) Modern sanatı sevmem çünkü bana göre herkes yapabilir					
42) Bir resmi kimin yaptığını merak etmem					
43) Ne olduğu hemen fark edilebilen fotoğraf gibi gerçekçi resimleri severim					

EK-2: Öğretim Elemanına Uygulanan Bilgi Toplama Formu

BİLGİ TOPLAMA FORMU

Değerli Öğretim elemanı, bu araştırma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Mesleki Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Master Programı gereği olarak yapılmaktadır.

Araştırmanın amacı; “Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkileri”ni belirlemektir.

Bilgi toplama formunda toplam 47 ifade bulunmaktadır. Bunlardan hiçbirinin kesin, doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Bilgi toplama formunun geçerliliği verilecek cevapların içtenliğine bağlıdır. Bu nedenle bu ifadeleri dikkatle okuyup, uygun bulduğunuz ifadenin önüne (X) işareti koyunuz. İfadeler için 5 Tamamen Katılıyorum, 4 Katılıyorum, 3 Orta Düzeyde Katılıyorum, 2 Katılmıyorum, 1 Hiç Katılmıyorum şeklinde bir puanlama yapılmıştır. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız.

Bilgi toplama formundaki ifadeleri cevaplayarak, araştırmama katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Araştırma Görevlisi
Banu YÜCEL

Gazi Üniversitesi
Mesleki Eğitim Fakültesi
Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü
Mesleki Resim Ana Bilim Dalı

BÖLÜM I

Sosyo- Ekonomik Durum

1) Cinsiyetiniz: Erkek () Bayan: ()

2) Babanızın Öğrenim Durumu

()Okuma-yazma bilmiyor ()İlkokul mezunu ()Ortaokul mezunu
()Lise ()Üniversite

3) Annenizin Öğrenim Durumu

()Okuma-yazma bilmiyor ()İlkokul mezunu ()Ortaokul mezunu ()Lise
()Üniversite

4) Aylık evinize giren net gelir ne kadardır?

()500 ytl ve altı ()600-1000 ytl ()1100-2000 ytl ()2100-3000 ytl ()3100 ytl ve üstü

5) Çocukluğunuz nerede geçti?

() Köy ()Kasaba/ İlçe ()Küçük Şehir ()Büyük Şehir
()Diğer (yazınız)

6) Gençliğiniz nerede geçti?

()Köy
()Kasaba/ İlçe
()Küçük Şehir
()Büyük Şehir
()Diğer (yazınız)

BÖLÜM II

Günlük Yaşam

İFADELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
7) Giysi seçimimi yaparken markasını önemserim.					
8) Giysi seçimimi yaparken genellikle karakterime uygunluğunu önemserim					
9) Giydiğim kıyafetin yıprandığını fark ettiğim zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım					
10) Giydiğim kıyafetin modasının geçtiğini düşündüğüm zaman yeni bir giysiye ihtiyaç duyarım					
11) Yaşadığım mekanın duvarlarında ünlü ressamların orijinal tabloları ya da benzerleri asılıdır.					
12) Yaşadığım mekanın duvarlarında ressamı tanınmayan, yaygın olarak kullanılan (çiçek, gün batımı, güzel giysili figürler vs.) resimler asılıdır.					
13) Kitap okuma alışkanlığım vardır					
14) Ayda en az bir kitap okurum					
15) Sinemaya gitmeyi severim					
16) Ayda en az bir film seyredirim					
17) Tiyatroyu çok severim					
18) Ayda en az bir oyun izlerim					
19) Arabesk müzik dinlerim					
20) Pop müzik dinlerim					
21) Klasik müzik dinlerim					
22) Jazz dinlerim					

BÖLÜM III

Sanat eğitimi

İFADELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
23) Sanatsal kitapları okumayı tercih ederim					
24) Çok satan kitapları okumayı tercih ederim					
25) Güncel kitapları okumayı severim					
26) Tarih kitapları okumayı severim					
27) Film seçimimi yönetmenine göre yaparım					
28) Film seçimimi afişine ve oyuncularına göre yaparım					
29) Gişe rekorları kıran filmleri izlerim					
30) Festival filmleri izlerim					
31) Gittiğim oyunu yönetmenine ve yazarına göre seçerim					
32) Gittiğim oyunu afişine ve oyuncularına göre seçerim					
33) Gişe rekorları kıran oyunları izlerim					
34) Şiir okumayı severim					
35) Yaygın olarak İbrahim Sadri ve Ahmet Selçuk İlkan gibi şairleri okurum					
36) Melih Cevdet Anday ve Orhan Veli gibi klasikleşmiş şairleri okurum					
37) Galerî Nev, Doku Sanat Galerisi, Galerî Soyut, Siyah Beyaz Sanat Galerisi, Karaca Sanat Galerisi ve Çağdaş Sanatlar Merkezindeki sanat etkinliklerini sıklıkla takip ederim.					

İFADELER	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
38) Ankart Ankara Sanat Fuarı'nı her yıl ilgiyle takip ederim					
39) Klasik müzik dinlemeyi sevmiyorum					
40) Klasik müzik dinlemeyi seviyorum ama çok iyi bilmiyorum					
41) Modern sanatı sevmem çünkü bana göre herkes yapabilir					
42) Bir resmi kimin yaptığını merak etmem					
43) Ne olduğu hemen fark edilebilen fotoğraf gibi gerçekçi resimleri severim					